

ГАЗЕТА

# КАРАЗІНСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ

COGNOSCERE. DOCERE. ERUDIRE.

Видається з 1 січня 1817 року

*Випуск 1 від 31 січня 2025 року*



**ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ  
УНІВЕРСИТЕТ імені В. Н. КАРАЗІНА**

**ВСЕ ЗМІНЮЄТЬСЯ, А КЛАСИКА ЗАЛИШАЄТЬСЯ!**

**КАРАЗІНСЬКОМУ  
УНІВЕРСИТЕТУ  
220 РОКІВ!**



КОЛОНКА РЕКТОРА

## КАРАЗІНСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ: 220 РОКІВ ТРАДИЦІЙ ТА ІННОВАЦІЙ

Історія Каразінського університету нараховує вже 220 років. 220 років. “Це багато”, – скажуть одні, і “Не дуже”, – скажуть інші. Але я точно знаю, що це були різні 220 років. Роки розвитку та підйомів, втрат та надій, сподівань та можливостей, перемог та втілення мрій, інновацій та досягнень. Один із найстаріших закладів вищої освіти України та всієї Східної Європи, наш університет став місцем, де зароджувалися перші у світі наукові відкриття. Якщо у 1805 році до університету вступили лише 57 студентів, то за 220 років свого існування кількість його вихованців складає вже понад 180 тисяч... Уявіть собі, це ціле місто каразінців!

На початку XIX століття, коли було відкрито університет, населення Харкова складало лише 10 тисяч мешканців, а благоустрій міста залишав бажати кращого. Проте завдяки університету до Харкова приїздить на навчання талановита молодь з різних регіонів. В університетських аудиторіях викладають професори з Німеччини, Франції та інших країн, які транслиують студентам європейські ідеї та цінності. Активного розвитку набуває освіта, наука, медицина. Місто стрімко урбанізується та розквітає.

Я певна, що і зараз відбудова міста після нашої перемоги неможлива без діяльності Каразінського університету. Наш університет був і залишається містоутворюючим. Це місце, де у різні часи зароджувалися передові ідеї та сенси. Саме тут, у Каразінському, у 1906 році професор Микола Сумцов прочитав першу лекцію українською мовою. Саме в середовищі студентів університету на початку XX століття



## КОЛОНКА РЕКТОРА

зароджується і набуває розповсюдження відоме гасло “Слава Україні!”. Серед вихованців університету також – Михайло Петренко, Іван Світличний, брати Тютюнники.

Каразінський університет – єдиний в Україні, де навчалися і працювали три лауреати Нобелівської премії – Ілля Мечников, Семен Кузнець та Лев Ландау. З університетом пов’язані імена всесвітньо відомих науковців: Петра Гулака-Артемівського, Миколи Костомарова, Олександра Потебні та багатьох інших. Почесними докторами університету було обрано Івана Франка і Михайла Грушевського, Йоганна Гете і братів Гумбольдтів, Бориса Патона і Юрія Шевельова. Вільною слухачкою університету була майбутня володарка премії “Оскар” Варвара Каринська.

Безперечно, це видатні постаті. Утім, якщо говорити про сьогодні, то кожен із нас є видатним. Адже всі ми працюємо у винятково складних умовах війни, яка торкнулася кожного й кожної з нас. Проте навіть під час воєнних дій, університет не лише зберігає свою ідентичність, а й примножує численні досягнення. Ми не зупиняємося й залишаємося серцем інновацій та важливих рішень для України. Наші викладачі працюють над розробками, які рятують життя на фронті й поза ним. Наші студенти та співробітники активно долучаються до волонтерства.

Ми, як ніхто, довели, що війна – це не лише випробування, а й інновації та розвиток. Наша місія зберегти країну для наших нащадків!

Університет має безліч здобутків.

Ми зберегли 2 місце серед українських університетів у впливовому міжнародному академічному рейтингу

QS та у базі даних Scopus.

У Каразінському прийнято та реалізується низка політик та стратегій сталого розвитку, спрямованих на досягнення глобальних цілей ООН.

Університет посідає помітне місце в сучасному глобальному світі та в європейському просторі.

Каразінський має високу репутацію та довіру як на міжнародному, так і на вітчизняному рівні.

Показник довіри до нас – це понад 5 тисяч студентів, які поповнили каразінську родину лише цього навчального року.

Ми прагнемо відновлення Харкова як наукового та освітнього центру України. А це неможливо без трансформації вищої освіти, сучасних підходів до навчання та виховання національно-свідомих професіоналів і фахівців. Адже саме вони створюватимуть майбутнє України.

Навіть не зважаючи на руйнування та всі складності, ми не зупинились, ми продовжили впевнені кроки задля збереження освіти, науки та звичайного життя до Харкова. Ми створюємо нові хаби для студентів та ветеранів. Ми впроваджуємо нові програми для дітей та молоді, ми відновлюємо зруйновані ворогом центри та приміщення, аби проводити дослідження, що після Перемоги стануть міцним фундаментом для розвитку Незалежної України.

З нагоди ювілею Каразінського хочеться висловити щиро подяку всім тим, хто завжди разом із нами!

Я щиро дякую нашим захисникам і захисницям, нащадкам козацької слави

за мужність та надійний захист!

Дякую керівництву країни, владі міста та області за підтримку освіти, особливо в надскладні часи війни!

Дякую нашим міжнародним партнерам, українським університетам і університетам міста Харкова за єдність і спільність дій!

Я дякую кожному та кожній з вас, шановні викладачі, науковці, співробітники, студенти, батьки та випускники! Ваша відповідальність, професіоналізм і стійкість – наш найцінніший ресурс!

Я переконана: попереду на нас чекають великі перемоги, нові відкриття та місія, що змінить Україну і вплине на весь світ.

220 років історії Каразінського університету – це доказ нашої незламності, сили духу та здатності долати найскладніші виклики.

Каразінський – це не просто університет. Це спільнота, яка формує лідерів, перетворює ідеї на дії, а виклики – на можливості.

Ми завжди поєднували глибокі традиції, академічну досконалість та сміливі інновації. І сьогодні, попри всі випробування, ми готові творити майбутнє. І я знаю: це майбутнє буде великим!

Слава Україні!

*Професор Тетяна КАГАНОВСЬКА,  
ректор університету.*

МІЙ УНІВЕРСИТЕТ!

## VIVAT, UNIVERSITAS! VIVANT, PROFESSORES!

29 січня 2025 року Харківський національний університет відсвяткував свою 220-ту річницю. З нагоди ювілею наші кореспонденти запитали у викладачів та студентів, чим може пишатися університет за 220-річну історію. Каразінці нам відповіли.

**Професор Борис Самородов, проректор з науково-педагогічної роботи:**

– Найголовніше досягнення університету, яким він, без сумніву, може пишатися, – єдність його спільноти, яка у будь-який час гуртується для подолання випробувань часу. За 220 років свого існування Каразінський витримав сотні глобальних потрясінь, втрат, випробувань та звершень, виховав плеяди унікальних науковців, освітян, митців та громадських діячів, які несли у світ та плекали головні цінності Каразінського – мужність, повагу та єдність. Ці багаторічні університетські традиції, які пройшли випробування часом, випробування двома століттями існування, надають особливої сили університету та його спільноті, адже університет – це не стіни, корпуси та меморіальні дошки, це люди, їхні думки, дії та здобутки. Розуміння важливості кожного члена спільноти, від студента до професора, від лаборанта до декана, від фахівця до проректора, обумовлює сталий розвиток та збереження в будь-яких умовах унікального людського капіталу університету. Розвиток та збереження цього людського потенціалу наразі є однією з головних цілей розвитку та роботи спільноти задля відновлення та процвітання України, адже приклад Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна є взірцем стійкості та витримки для всього світу.

**Професор ННІ «Фізико-технічний факультет» Ігор Денисенко, провідний науковий співробітник, член-кореспондент НАН України:**



– Університет може пишатися тим, що в його стінах уже впродовж 220 років працюють і навчаються гідні та яскраві особистості. Насамперед хоч відзначити випускників і студентів нашого факультету (за старою звичкою я так називаю ННІ «Фізико-технічний факультет»), які стали на захист країни після вторгнення росіян у 2022 році. Ось кілька імен: Р. І. Старовойтов, В. О. Целуйко, О. А. Кашаба та Б. М. Кожуховський. На превеликий жаль, серед випускників є і загиблі, яких я добре знав (А. В. Рябенкий та А. О. Омаров). Вічна пам'ять та слава Героям!

Університет також може пишатися високим рівнем викладання фізики

та математики, його всесвітньо відомими науковими школами. Мені дуже пощастило мати за викладачів таких людей, як М. О. Азаренков, І. М. Адаменко, М. Р. Беляєв, Ю. А. Бережної, Т. І. Войцєня, В. Т. Грицина, В. Г. Зима, К. М. Степанов та В. Д. Ходусов, а пізніше працювати над дипломною роботою під керівництвом І. Є. Гаркуші та над кандидатською дисертацією під керівництвом М. О. Азаренкова. Зараз обидва є академіками НАН України, визнаними фахівцями в галузі фізики плазми й працюють за сумісництвом на нашому факультеті. До того ж університет може пишатися своїми студентами, які є надзвичайно розумними, допитливими

МІЙ УНІВЕРСИТЕТ!

та енергійними. Дуже хочеться, щоб їх ставало більше, зокрема на нашому факультеті. Ба більше, університет, безперечно, може пишатися всіма його працівниками, які за нинішніх екстремальних умов сумлінно виконують свою роботу, без якої їй неможливе існування університету.

**Професор ННІ «Фізико-технічний факультет» Ігор Кириллін, доктор фізико-математичних наук, член-кореспондент НАН України:**

– Я вступив до університету у 2004 році, коли університету виповнилося 200 років. Час спливає швидко, зараз Каразінський має за плечима вже 220-річну історію, а я з колишнього студента перетворився на викладача. За час свого існування університет пройшов багато випробувань, які не тільки не зламали його, а й загартували. Навіть попри жахливу війну наш університет вдало продовжує навчати нову зміну високоякісних фахівців, які обов'язково знайдуть свій шлях у житті, бо класичний університет дає не тільки хороші професійні знання за обраною спеціальністю, а й розвиває світогляд та аналітичні здібності студентів. Наш університет може пишатися своїми випускниками, які приносять користь Україні своїми результатами, та своїми викладачами, які професійно проводять заняття навіть у дуже складних умовах. Бажаю Харківському національному університету імені В. Н. Каразіна довгих років процвітання та якомога більше талановитих і цілеспрямованих студентів!

**Ірина Журавльова, директор центральної наукової бібліотеки:**

– Пишаємося тим, що разом з університетом зустрічали найкращі часи та переживали найскладніші. За 220 років було багато викликів і важкої праці для досягнення перемог. Через читальні зали та або нементи бібліотеки пройшло сотні тисяч студентів, які потім ставали професорами, видатними вченими, дослідниками. Пишаємось, що допомагали на їхньому університетському шляху.

Якщо зазначити стисло, то наведемо факти за плином історії:

**XIX століття:** становлення бібліотеки, поповнення книжкових фондів, зокрема надходження книг різними іноземними мовами, надходження книжкових дарів від професорів університету з автографами видатних особистостей, які склали велику частину всієї книгозбірні.

**XX століття:** університетський архітектор В. В. Величко звів першу спеціальну бібліотечну будівлю в Харкові – історичну будівлю ЦНБ. Активна діяльність бібліотекаря, директора бібліотеки – видатного українського бібліотекознавця К. І. Рубинського, який зробив значний внесок у розвиток бібліотечної теорії й практики та в усвідомлення бібліотечної професії як соціально значущої. Відродження бібліотеки після Другої світової війни. Налагодження міжнародного книгообміну з великою кількістю країн світу.

**XXI століття:** за рішенням Кабінету Міністрів України віднесення бібліотеки до наукового об'єкта, що становить національне надбання України. Автоматизація та цифровізація бібліотеки, створення електронної бібліотеки. Світове визнання бібліотеки: партнерство з цифровими бібліотеками світу: World Digital Library, Europeana. Міжнародна співпраця з національними, академічними та університетськими бібліотеками, українськими та міжнародними фондами. Далі буде...

**Заслужений професор Сергій Шульга, декан факультету радіофізики, біомедичної електроніки та комп'ютерних систем:**

– У 1804 році, коли було засновано Харківський університет, Слобідська Україна лише робила перші кроки на шляху до формування власної наукової та освітньої традиції. Заснування університету стало знаковою подією, адже він був одним із перших закладів вищої освіти такого рівня на території сучасної України. Це символізувало прагнення до знань, розвитку науки та культури. У той час університет став осередком інтелектуального життя, об'єднуючи найкращих науковців і студентів. Сьогодні, через 220 років, університет продовжує цю місію, зберігаючи статус одного з провідних науково-освітніх центрів України. Він пережив історичні виклики, війни та кризи, але залишився незмінно відданим принципам прогресу, академічної свободи та інновацій. Як і в 1804 році, університет сьогодні є місцем, де формують майбутніх лідерів,



## МІЙ УНІВЕРСИТЕТ!

розробляють наукові відкриття та вирішують актуальні проблеми суспільства.

Історія університету – це приклад того, як освіта та наука можуть бути фундаментом стійкості, розвитку й процвітання, як у минулому, так і в сучасному світі.

Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна відіграватиме ключову роль у відновленні України та Харкова після війни. Як інтелектуальний центр регіону та країни, університет стане платформою для консолідації знань, інновацій та практичних рішень, спрямованих на відбудову.

Попри всі виклики, університет залишається й буде символом незламності Харкова та України. Його здатність долати труднощі надихає, а його роль у відновленні стане новою сторінкою історії, де наука, освіта й людяність об'єднуються заради майбутнього.

**Доцент Катерина КРАВЧЕНКО, кафедра соціально-економічної географії і регіонаознавства імені Костянтина Немця факультету геології, географії, рекреації і туризму:**

– Наш університет за свою 220-річну історію може пишатись справжнім академічним каразінським духом, який завжди допомагав та допомагає нам не тільки бути стійкими попри надскладні виклики часу, а й розвиватись, досягати нових обривів. Це й наука, яка відома у всьому світі, і взаємодопоміжність, адже найбільша наша цінність – це люди, каразінці, які попри війну навчаються та навчають, є однією великою родиною. Це всеосяжна любов до нашої альма-матер, легендарна історія з відомими персоналіями та безмежні перспективи завдяки тим, хто працює та навчається тут і зараз. Харків – місто фронтир, а Харківський університет імені В. Н. Каразіна – серце Харкова, адже свого часу саме відкриття університету було одним з важливих чинників розвитку нашого прекрасного

міста. Сьогодні університет продовжує сповідувати ціннісні принципи, які створюють особливий духовний простір, у якому кожен може розвиватись, реалізовувати свій потенціал, мрії та прагнення завдяки відкритості та толерантності, академічній свободі та демократизму на благо України та рідного університету. *Vivat, Каразінський!*

**Професор Любов Хавкіна, завідувач кафедри журналістики філологічного факультету, доктор наук із соціальних комунікацій:**

– Університет, як і людина, може пишатись тим, що завжди залишався і залишається собою поза всіма найскладнішими обставинами – незалежно від геополітичних і суспільно-політичних зрушень і криз, законодавчих трансформацій, швидкомінливих міністерських ініціатив, різновекторних персоналій у владі й керівництві всіх рівнів. Змінюється те, що повинно змінюватися: технології, форми та формати навчання, охоплюваний спектр спеціальностей, рівень глобалізованості, джерела фінансування, іноді будівлі й слова в назві. І залишається сталим і стабільним усю те, що стосується сенсу, змісту й мети навчання, людини, науки та місця в суспільстві. А вже звідси – усі незліченні досягнення університету, які неможливо перерахувати в кількох реченнях: кількісні і якісні, усі нагороди й місця в рейтингах, репутаційні перемоги й сміливі новації, лауреати всіх премій і переможці всіх конкурсів, наукові винаходи й людські історії.

**Яна Курбасва, студентка 4 курсу ННІ «Каразінська школа бізнесу»:**

– Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна – це не просто місце навчання, а справжня школа життя. За час мого навчання я побачила, наскільки університет багатий своєю історією, традиціями та досягненнями. Ми, студенти, пишаємося тим, що Каразінський став домом для багатьох видатних науковців, які зробили величезний внесок

у світову науку. Університет відкриває перед кожним неймовірні можливості: міжнародні програми, участь у наукових конференціях, освітніх і культурних заходах. Каразінський – це місце, де формуються не тільки професійні навички, а й справжні життєві цінності.

**Денис Зозуля, випускник 2024 року Бахмутського навчально-наукового професійного-педагогічного інституту:**

– Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна, заснований у 1804 році, є одним із найстаріших і найпрестижніших в Україні. Він дав світові видатних учених, діячів культури й політики, а сьогодні залишається провідним науковим центром країни. Університет активно співпрацює з міжнародними партнерами, залучає іноземних студентів і бере участь у глобальних дослідницьких програмах. Його сучасний кампус, наукові лабораторії та дослідницькі школи забезпечують якісну освіту в різних галузях. Попри історичні та сучасні виклики, Каразінський продовжує підтримувати науку й освіту, зокрема в умовах війни. Це не лише осередок знань, а й символ інтелектуальної спадщини, що формує майбутнє України та світу.

**Руднєва Дар'я, голова Студентської ради ННІ «Комп'ютерних наук та штучного інтелекту»:**

– Харківський університет імені В. Н. Каразіна має багато досягнень за свою 220-річну історію! Як активна студентка 3 курсу комп'ютерних наук, я пишаюся, що навчаюсь тут. Університет підтримує студентів, дає можливість брати участь у хакатонах, конкурсах і реалізовувати свої ідеї. Тут легко знайти друзів і однодумців. Це справді місце для розвитку й нових можливостей!

**Володимир Темченко, завідувач кафедри фізвиховання та спорту, кандидат наук з фізичного виховання та спорту, майстер спорту з легкої**

МІЙ УНІВЕРСИТЕТ!

**атлетики:**

– За понад два століття свого існування Каразінський університет досяг значних успіхів у розвитку фізичної культури та спорту. У стінах найстарішого університету України навчалися чотири олімпійські чемпіони: волейболісти Юрій Поярков, Юрій Венгеровський та Василіос Матушевас, велосипедист Ігор Целовальников. Бронзовими призерами Олімпійських ігор були Тетяна Девятова (плавання), Михайло Тишко (фехтування) та Марта Федіна (артистичне плавання). Учасниками Олімпіад були зірки українського та світового спорту Олена Ковтун та Тетяна Сорочинська (настільний теніс), Вікторія Коваль (стрільба з лука), Олексій Мазікін (бокс), Наталя Шибаяєва та Катерина Зубкова (плавання), Тетяна Перебийніс (теніс), Артем Василенко (дзюдо). Повний комплект нагород Паралімпійських ігор виборола Марина Литовченко (настільний теніс), а Яна Бережна (плавання) є дворазовою медалісткою цих змагань. На шахових Олімпіадах перемагав Володимир Савон, а Антон Коробов був срібним призером. У стінах Каразінського університету навчалися багато спортсменів, які гідно представляли нашу країну на чемпіонатах світу, Європи, Всесвітніх Універсіадах. Переможцями та призерами чемпіонатів світу були представники університету Ольга Левіна (шашки), Олена Борисенко та Вікторія Дьякова (стрільба з лука), Анастасія Сошенко (акробатичний рок-

н-рол), Максим Масюк (наверліфтинг), Даніїл Абакишин (футзал). І цей перелік можна ще продовжувати. Спортивно орієнтоване фізичне виховання, впроваджене у Каразінському університеті на межі тисячоліть, наразі надає можливість студентам займатися фізичним вдосконаленням протягом усього терміну навчання. Історія розвитку фізичної культури та спорту в університеті пов'язана і з розвитком його спортивної інфраструктури. Крайці спортивні бази університету – тенісний комплекс «Унікорт» та фехтувальний клуб «Уніфехт» відомі на весь світ. На жаль, значна частина університетських спортивних об'єктів зруйнована внаслідок бомбардувань і обстрілів, але попри війну незламний Каразінський відновлює свої спортивні зали та майданчики, а провідні спортсмени університету Микита Дюняшев (стрільба з лука) та Володимир Кочанов (вільна боротьба) є кандидатами на участь в Олімпіаді–2028 у Лос-Анджелесі.

**Аліса Хагамова, студентка 1 курсу магістратури факультету іноземних мов:**

– Університет може пишатися своїми викладачами, які, попри всі важкі обставини, обстріли, вимкнення світла, продовжують навчати студентів, які теж є приводом для гордості. Наприклад, Студентська рада університету, яка навіть під час війни організовує чудові заходи. Яскравим

прикладом є Каразінський зимовий бал, метою якого було зібрати кошти для наших захисників.

**Марія Матвєєнко, кандидат медичних наук, доктор філософії, заступниця декана медичного факультету з наукової роботи:**

– Зі свого боку, як зацікавлена сторона, я вважаю, що створення першого медичного факультету в Україні саме в Харківському університеті (нині – Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна) у 1805 році вимагає пошани! Це стало історичною подією, яка поклала початок вищій медичній освіті на території України.

**Доцент Сергій Литовченко, декан історичного факультету, кандидат історичних наук, кафедра історії стародавнього світу та середніх віків:**

– Харківський університет може пишатися тим, що завжди, всупереч зміні назв та епох, залишався університетом – спільнотою тих, хто навчає та тих, хто навчається. Завжди був територією багатогалузевих досліджень, творчої наукової свободи, вільного обміну думками. І я сподіваюся, що саме таким наш університет залишиться і надалі. *Vivat Universitas!*

Спілкувалися  
Ліна ТИМАРСЬКА,  
Анастасія ОДИНЕЦЬ,  
Меланія РИБАЛКО.



РЕЙТИНГИ

## КАРАЗІНСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ У ПРЕДМЕТНИХ РЕЙТИНГАХ TIMES HIGHER EDUCATION WORLD UNIVERSITY RANKINGS BY SUBJECT 2025!

22 січня 2025 року опубліковано предметні рейтинги Times Higher Education World University Rankings by Subject 2025. Рейтинги формуються на основі 18 індикаторів, які є складовими 5 ключових показників вищої освіти. Зокрема, оцінюються якість досліджень, їхній зв'язок з індустрією та якість викладання. Усі показники проходять певне коригування з урахуванням особливостей окремих галузей.

За результатами оцінювання Каразінський університет увійшов до п'яти рейтингів:

- Бізнес та економіка: 801+ позиція в глобальному масштабі.
- Комп'ютерні науки: 1001+ позиція в глобальному масштабі.
- Медицина та здоров'я: 1001+ позиція в глобальному масштабі.

• Соціальні науки: 1001+ позиція в глобальному масштабі.

• Фізичні науки: 1001+ позиція в глобальному масштабі.

Минулого року університет було включено лише до предметних рейтингів з комп'ютерних та фізичних наук. Цьогоріч науковцям Каразінського вдалося увійти до трьох нових рейтингів.



**Каразінський**  
у предметних рейтингах  
Times Higher Education  
World University Rankings  
by Subject 2025



СПОРТИВНІ ДОСЯГНЕННЯ!

## ДАНИІЛ АБАКШИН – ЗАСЛУЖЕНИЙ МАЙСТЕР СПОРТУ УКРАЇНИ

Випускнику факультету радіофізики, біомедичної електроніки та комп'ютерних систем Даниїлу Абакшину присвоєно звання «Заслужений майстер спорту України». Пишаємося! Почесне спортивне звання отримали усі гравці національної збірної України, які здобули бронзові нагороди на чемпіонаті світу-2024 з футболу.

«Заслужений майстер спорту України» – це найвище спортивне звання, яке присвоюється українським спортсменам за виняткові досягнення у спорті на міжнародному рівні.

Зазначимо, що бронзові медалі чемпіонату світу-2024 стали історичним досягненням для українського спорту. Це перші нагороди на світових першостях

серед усіх командних ігрових видів спорту. А представник Каразінського університету Даниїл Абакшин на тому чемпіонаті став другим серед кращих бомбардирів турніру.

Вітаємо спортсмена та тренерів, які вивели його на шлях до великого футболу, старших викладачів кафедри фізичного виховання та спорту Віталія Олександровича Чернишова та Юрія Михайловича Петренка.

(Про спортивні успіхи Даниїла Абакшина наші студкори готують публікацію до наступних випусків).

*Володимир ТЕМЧЕНКО, завідувач кафедри фізвиховання та спорту, майстер спорту з легкої атлетики.*





ПОДІЇ

## КОНФЕРЕНЦІЯ ТРУДОВОГО КОЛЕКТИВУ: ЩОРІЧНИЙ ЗВІТ РЕКТОРА ЗА 2024 РІК

У Каразінському відбулася традиційна Конференція трудового колективу університету.

До складу президії увійшли ректор університету Тетяна Кагановська, декан історичного факультету Сергій Литовченко, голова первинної профспілкової організації працівників університету Анатолій Голтвянський, вчений секретар університету Олена Фрідман, голова Студентської ради Каразінського університету Софія Панасюк.

Хвилиною мовчання спільнота університету вшанувала пам'ять каразінців, які віддали свої життя за свободу та незалежність України.

У межах конференції з доповіддю про діяльність університету у 2024 році виступила ректор Тетяна Кагановська. Вона акцентувала на успіхах і викликах, з якими зіткнувся університет протягом минулого року. Серед них — провідні позиції Каразінського в національних і світових рейтингах, діяльність з метою досягнення цілей сталого розвитку, високі показники кількості здобувачів



наукових ступенів серед науково-педагогічних працівників.

Тетяна Кагановська відзначила зростання кількості вступників до Каразінського проти 2023 року, розширення наукового співробітництва з вітчизняними та міжнародними партнерами, підтримку пріоритетних напрямів наукових досліджень,

плідну культурно-просвітницьку й профорієнтаційну діяльність, національно-патріотичне виховання, збереження традицій університету тощо.

Пані ректор наголосила на унікальності, місії і цінностях університету, а також визначила стратегічні та пріоритетні цілі Каразінського на 2025 рік. Вона зазначила, що університет активно працює над реалізацією своєї місії, яка передбачає підтримку передової науки, надання якісної освіти та високий рівень соціальної відповідальності Каразінського.

До обговорення результатів діяльності університету за 2024 рік долучилися:

- голова первинної профспілкової організації студентів, аспірантів та докторантів Олександр Пелюх;
- декан хімічного факультету Олег Калугін;
- начальник планово-фінансового відділу Надія Хруслова;
- проректор Анатолій Бабічев.



МІЖНАРОДНА СПІВПРАЦЯ

## ПРОГРАМА ПОДВІЙНИХ ДИПЛОМІВ

Каразінський підписав договір про реалізацію програми подвійних дипломів зі спеціальності «Бізнес-адміністрування» з Університетом Мурсії (Іспанія).

8 січня 2025 року відбулася урочиста онлайн-церемонія підписання договору про реалізацію програми подвійних дипломів зі спеціальності «Бізнес-адміністрування» на першому (бакалаврському) рівні між Каразінським університетом та Університетом Мурсії. У Каразінському програмі реалізується на базі навчально-наукового інституту «Каразінська школа бізнесу». Ця угода є результатом дворічної роботи фахівців факультету економіки та бізнесу Universidad de Murcia та Каразінської школи бізнесу.

Ректор Університету Мурсії Хосе Лухан очолив урочисту церемонію підписання угоди в режимі відеоконференції з представниками Каразінського університету. В церемонії підписання від Каразінського університету взяли участь проректор Борис Самородов, директор Каразінської школи бізнесу Володимир Родченко, відповідальна за міжнародне співробітництво в Каразінській школі бізнесу Юлія Квітка. Університет Мурсії представляли ректор Хосе Лухан, проректор з інтернаціоналізації Паскуаль Кантос,

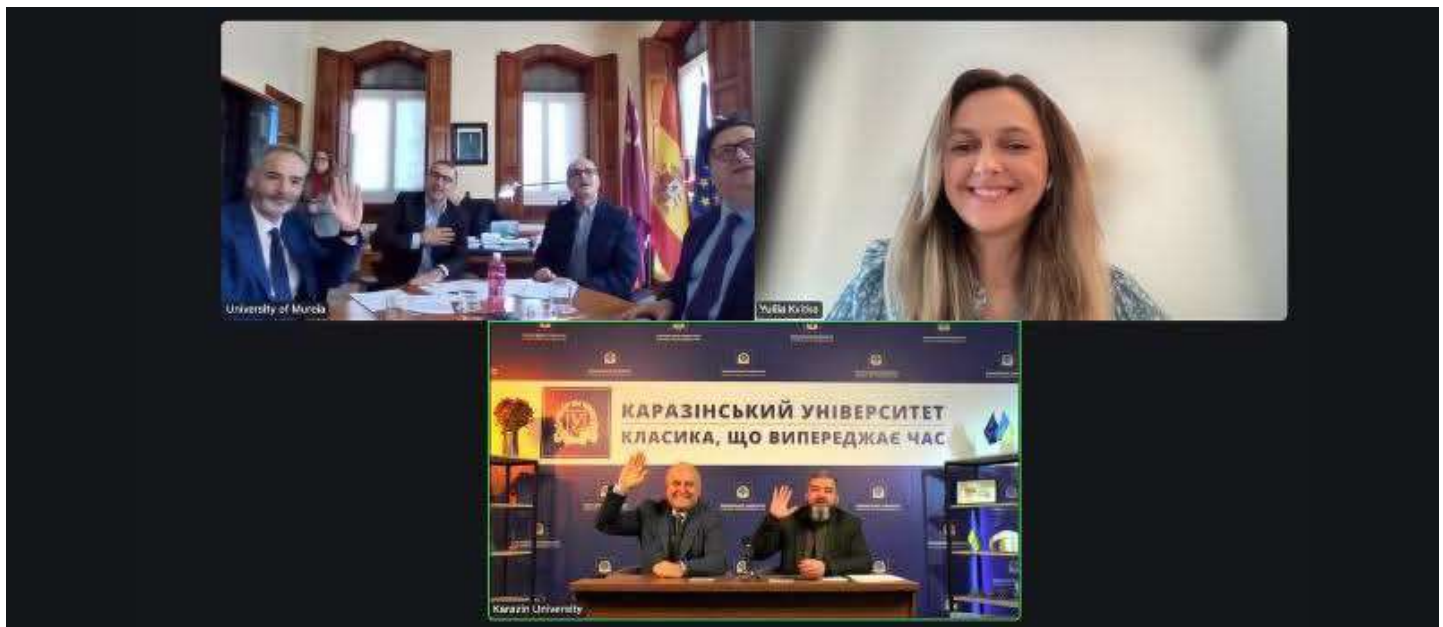


декан факультету економіки та бізнесу Самуель Байшаулі та заступник декана з міжнародних відносин Маркос Антон.

Ця угода дозволить п'ятьом здобувачам освіти третього курсу Karazin Business School навчатися протягом академічного року в Університеті Мурсії, тоді як третьокурсники Університету Мурсії зможуть навчатися в Каразінському університеті та по закінченню програми отримати два дипломи з бізнес-адміністрування. В нинішньому контексті війни в Україні студенти Університету Мурсії реалізовуватимуть

цю мобільність онлайн.

Професор Маркос Антон, заступник декана з міжнародних відносин та промоутер угоди, пояснив, що ця угода є результатом взаємодії, яка почалася в червні 2022 року, через кілька місяців після початку російського повномасштабного вторгнення, і в межах зусиль українських університетів щодо встановлення зв'язків з іншими європейськими освітніми та науковими установами. Мета полягає в тому, щоб ця мобільність була запроваджена в обох ЗВО вже наступного вересня.



ПОДІЇ

## ЗАСІДАННЯ НАГЛЯДОВОЇ РАДИ УНІВЕРСИТЕТУ



28 січня 2025 року в Каразінському університеті відбулося засідання Наглядової ради під головуванням академіка Анатолія Загороднього, голови Наглядової ради Каразінського університету, президента Національна академія наук України.

Зараз ми маємо можливість працювати й навчатися тільки завдяки нашим захисникам і захисницям. Засідання розпочалося з хвилини мовчання, аби вшанувати каразінців, які віддали своє життя на полі бою.

*«За 220 років історії Каразінського університету ми мали безліч здобутків, надій і перемог. Напередодні 220-ї річниці нам є, про що відзвітувати, є чим пишатися і є, до чого прагнути»,* – розпочала засідання Тетяна Кагановська.

На початку заходу ректор виступила з доповіддю щодо основних результатів роботи університету у 2024 році. Зокрема, було наголошено на стратегічних і пріоритетних цілях, наукових досягненнях, соціальній відповідальності університету, національно-патріотичному вихованні та збереженні традицій. Також ректор зазначила, що всупереч викликам, Каразінський університет посилює свій

дослідницький потенціал та забезпечує належну якість освітнього процесу.

Завідувач кафедри медичної фізики та біомедичних нанотехнологій в ННІ «Фізико-технічний факультет» Валерія Трусова розповіла про проєкт «Інноваційний центр ядерної медицини». Місія центру – забезпечувати передову діагностику та лікування онкологічних захворювань, поєднуючи інноваційні технології, наукові дослідження та високоякісну

медичну допомогу. Це амбітний проєкт на базі університету, який здатен змінити ландшафт онкологічної діагностики та терапії в Україні.

Ще з однією доповіддю стосовно роботи та перспектив ННІ «Академія вчителів» виступила проректор університету Лілія Гриневич. У новому навчальному році планується створення магістерської програми «Цифрова педагогіка», сертифікатної програми «Освітнє лідерство у часи трансформацій», організація та проведення очних тренінгів-інтенсивів у Києві, розроблення кваліфікаційного іспиту для присвоєння професійної кваліфікації «Вчитель закладу середньої освіти» тощо.

Наприкінці засідання було підписано договір про співробітництво між Каразінським університетом та Національною академією наук України. В основі договору – розвиток спільних досліджень і вітчизняної науки.

Впевнені, що наступний рік в історії Каразінського університету буде сповнений значущими подіями, визначними досягненнями і реалізацією всіх запланованих ініціатив. Ми – спільнота Каразінського університету, і нам під силу підкорювати всі вершини!



ВИПУСКНИКИ – НАША ГОРДІСТЬ!

## «КАРАЗІНСЬКИЙ – ПРИКЛАД НАШОЇ НЕЗЛАМНОСТІ!», – ПРЕЗИДЕНТ НАН УКРАЇНИ, АКАДЕМІК АНАТОЛІЙ ЗАГОРОДНІЙ

З нагоди ювілею альма-матер, ми поспілкувалися з головою Наглядової ради Каразінського університету, президентом Національної академії наук України, академіком, випускником радіофізичного факультету Каразінського університету 1972 року Анатолієм Загороднім.

– Пане Анатолію, чим, на вашу думку, може пишатися Харківський університет імені В. Н. Каразіна за свою 220-річну історію?

– Передусім дозвольте привітати колектив славетного Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна з 220-річчям від дня його заснування та побажати всім каразінцям подальших успіхів, добра, миру й нашої Перемоги. У лиху годину війни нам випало зустрічати цю річницю. Сьогодні наукові установи та університети працюють у надскладних умовах. І одним з тих, кому найтяжче, є Каразінський університет, який зазнав жахливих руйнувань, втратив багатьох викладачів і студентів. Але університет вистояв і працює, зберігає відомі наукові школи й традиції просвітництва, чим втілює нашу незламність. І це лише одне з того, чим може пишатися університет.

А ще він може пишатися одним з найвищих у країні фаховим рівнем своїх випускників, багаторічними традиціями успішного поєднання освіти й науки, блискучими викладачами та всесвітньо відомими науковцями, які працювали й виховували наукову та освітянську еліту нації в стінах університету. Каразінський має всі підстави пишатися досягненнями своїх випускників і науковців, які збагатили науку видатними досягненнями і імена яких вписані золотими літерами в історію освіти й науки. І так було від самого початку, від дня відкриття університету і до сьогодні. Неможливо



навіть перерахувати всі ті видатні постаті, чие життя і творчість пов'язані з нашою альма-матер. Досить сказати, що імена вихованців університету увічнені в географічних назвах, назвах космічних об'єктів, рослин і мінералів, законів і формул.

Не менше поваги викликають і ті високі позиції, які університет посідає в численних міжнародних і українських рейтингах закладів вищої освіти.

Ще одна сильна сторона нашого університету (і цим теж варто пишатися) – це створення всіх умов для успішного навчання студентів і їхнього гармонійного розвитку: від найвищої якості навчального процесу до соціальної інфраструктури та культурного дозвілля. Згадаймо лише центр сучасного мистецтва «ЄрміловЦентр», художню галерею імені Генріха Семирадського, ЛандауЦентр та три музеї).

І, звісно, університет по праву пишається своїми героями – студентами та викладачами,

які зі зброєю в руках захищають незалежність України. Слава нашим захисникам! Вічна слава і вічна пам'ять полеглим!

– Розкажіть про ваш шлях? Чи маєте формулу успіху?

– Я розпочав навчання на факультеті радіофізики та електроніки Харківського інституту радіоелектроніки у 1967 році. 1971 року був переведений на радіофізичний факультет Харківського державного університету, чого давно прагнув. Після закінчення університету був направлений до Інституту теоретичної фізики АН УРСР (нині Інститут теоретичної фізики імені М. М. Боголюбова Національної академії наук України) як стажист-дослідник. Був аспірантом, молодшим науковим співробітником, вченим секретарем та заступником директора з наукової роботи цього інституту. Від 2003 року до 2024 року мав честь бути директором ІТФ імені М. М. Боголюбова НАН України. Сьогодні радник при дирекції цього

**ВИПУСКНИКИ – НАША ГОРДІСТЬ!**

інституту за сумісництвом. Від 2009 року поєдную свою діяльність в інституті з роботою в Президії НАН України (2009–2011 роки – головний вчений секретар, 2011–2020 роки – віцепрезидент, від 2020 року – президент НАН України). Кандидатську дисертацію виконав під керівництвом доктора фізико-математичних наук, професора Якименка Івана Петровича, який теж є вихованцем Харківського державного університету. Він же був і науковим консультантом моєї докторської дисертації. Завдячую Івану Петровичу і життєвою школою і, головне, прищепленням мені щирого захоплення наукою та усвідомленням дуже простої, але вкрай важливої істини – науковий результат може з'явитися лише внаслідок тяжкої наполегливої роботи.

Своїм науковим учителем я вважаю й академіка Олексія Григоровича Ситенка (теж випускника Харківського державного університету), з яким я мав честь працювати та писати спільні роботи.

**ВИПУСКНИКИ – НАША ГОРДІСТЬ!**

## «КАРАЗІНСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ДЛЯ МЕНЕ – ЦЕ ПРО ГОРДІСТЬ, ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ, ТРАДИЦІЇ Й ЦІННОСТІ», – ГЕНДИРЕКТОР НТК «ІНСТИТУТ МОНОКРИСТАЛІВ», АКАДЕМІК НАН УКРАЇНИ ВОЛОДИМИР СЕМИНОЖЕНКО

Академік НАН України, генеральний директор НТК «Інститут монокристалів» НАН України, голова Північно-Східного наукового центру НАН і МОН України, президент Асоціації випускників та друзів Каразінського університету, член Наглядової ради Каразінського університету, випускник фізико-технічного факультету 1972 року Володимир Семиноженко:

– Насамперед Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна – це

Щодо формули успіху, то не знаю, чи така є. Головне – глибока зацікавленість в обраній улюбленій справі та в усьому, що з нею пов'язано, наполеглива робота й бажання зробити щось нове і корисне.

– **Ваші найприємніші спогади студентських років?**

– Пам'ятаю університет як альма-матер у найвищому розумінні цього поняття, як джерело знань, як можливість почати здійснювати свою мрію про свої перші кроки в науці, як основу студентського братства, як місце, де вирувало цікаве та насичене різними подіями студентське життя, до якого випало щастя бути причетним. Пам'ятаю чудову атмосферу, що панувала в університеті – атмосферу освіти й науки, яка сприяла бажанню навчатися, бажанню бути залученим до наукового життя кафедри радіофізики, на якій я виконував дипломну роботу. Запамятався високий рівень професорів, дружні взаємини зі студентами та демократичність викладачів. Звісно, неможливо забути студентське життя в

гуртожитку (веселе й наповнене найрізноманітнішими подіями). І все це залишало незабутні враження про найкращу пору нашого життя. А після отримання диплома був сповнений надіями та планами, вірою в майбутнє.

– **Необхідні кроки, на вашу думку, задля майбутнього?**

– Треба вистояти й пережити тяжкий воєнний час. Зберегти викладацький колектив і наукові школи. Попри всі труднощі та негаразди розвивати новітні наукові напрями з різних галузей науки й готувати студентів за такими напрямами. Зберігати традиції поєднання освіти й науки. З цією метою підтримувати та розширювати творчу співпрацю з інститутами Національної академії наук України. Заохочувати інноваційну діяльність і розвивати інноваційну інфраструктуру. Іншими словами, робити все, щоб виправдовувати блискуче гасло каразінського університету «Класика, що випереджає час».

Ліна ТИМАРСЬКА.



історично перший університет України. Це один з провідних закладів вищої освіти радянської епохи, особливо в 60-ті роки. Нарешті завдяки університету відбувся Харків, отримавши статус провідного машинобудівного, освітньо-наукового центру. Він став фактично «фізичною столицею» України.

Але, крім цього, для мене Харківський національний університет – це щось більше, ніж просто заклад вищої освіти. Це живий організм, який формував і продовжує формувати

## ВИПУСКНИКИ – НАША ГОРДІСТЬ!

*інтелектуальний ландшафт України та світу. Як випускник цього університету, президент Асоціації випускників та друзів університету та член Наглядової ради, я часто думаю про те, як багато ми йому завдячуємо.*

*Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна – це унікальний центр, де поєднуються наукові та освітянські традиції. Тут народжувались ідеї, які змінювали хід історії науки. В університеті навчалися і працювали Ілля Мечников, Лев Ландау – люди, чії імена стали символами інтелектуальної величі. Саме тут закладались основи української філології, історії, медицини, фізики. Сьогодні з університетом співпрацюють усі академічні структури Північно-Східного наукового центру НАН і МОН України й не тільки.*

*Університет завжди був авангардом. Він запустив першу обсерваторію, видав першу україномовну газету, а головне – дав світу покоління мислителів, які виходили за межі стандартного. Це місце не просто генерувало знання, воно формувало особистостей, здатних бачити світ у всій його складності й багатомірності.*

*Особливо вражає здатність університету залишатися стійким, навіть у найскладніші часи. Сьогодні, коли Харків в епіцентрі історичних випробувань, університет продовжує навчати, досліджувати, надихати. Це феномен, який важко пояснити словами.*

*Каразінський університет для мене – це про гордість, відповідальність, традиції й цінності. Про те, як наука й освіта можуть стати опорою у вирі*

*подій. Це місце, де повинно закладатися майбутнє України, і всі ми повинні стати учасниками цього процесу.*

### – Ваш шлях та формула успіху?

*– Оскільки я правнучатий учень Ландау, внучатий – академіка О. І. Ахієзера та безпосередній учень академіка Бар'яхтара, то для мене формула успіху – це суворо дотримуватися наукової етики, як фізик-теоретик працювати, як мене навчали свого часу, не менше 12 годин на добу та ніколи не зупинятися в досягненні цілей. Важливо також вміти співпрацювати та організувати великі команди для реалізації масштабних проєктів. І, що не мени важливо, кожен день ставити собі питання: «Що зроблено не так, чому виникла помилка?»*

*Цей досвід допоміг далі крок за кроком збільшувати масштаби своєї діяльності: від керування аспірантами, громадськими організаціями – до серйозної роботи в державній площині. Сьогодні я очолюю одну з найбільших наукових установ – НТК «Інститут монокристалів», до складу якого входить три інститути: Інститут монокристалів, Інститут сцинтиляційних матеріалів, Інститут хімії функціональних матеріалів (сподіваюся, днями доєднається четвертий), а також двох державних підприємств.*

### – Найсвітліші спогади студентських років?

*– Найяскравіші спогади студентських років – це лекції із загальної фізики О. І. Ахієзера, на які збиралися, як на красиве, змістовне дійство. Це постійна (ще зі шкільних років) робота з вчителем А.*

*Г. Бар'яхтаром. Це унікальні творчі колективи, в одному з яких – ансамблі «Аеліта» – я із задоволенням проводив вільний час. Це робота в студзагоні. І, звичайно, можливість екстерном, на рік раніше, закінчити мій рідний фізико-технічний факультет.*

*А ось одним із найсерйозніших викликів, можна сказати моментом подолання себе, стало освоєння абстрактних концепцій сучасної фізики. Інтенсивне інтелектуальне навантаження вимагало виходу на рівень мислення, який перевищував звичайне сприйняття. Але без цього я не зміг би виконати ті роботи, у яких вдалось зробити певний прорив в кінці 70-х – на початку 80-х років та бути достатньо активним у науці й надалі.*

### – Необхідні кроки, на вашу думку, задля майбутнього.

*– Найважливіше для університету – це збереження традицій класичного університету. Важливо не збитися з цього шляху, як це, на жаль, відбувається з деякими закладами, які в гонитві за кількістю студентів впроваджують спеціальності, непридатні класичному університету. Основою успіху завжди залишається високий рівень професорсько-викладацького складу, а також тісна співпраця з науковими установами та академічними інститутами Харкова та всієї України. Максимальна інтеграція в наукову сферу дозволяє університету залишатися на передовій освітнього процесу та робити свій внесок у розвиток науки та суспільства.*

Ліна ТИМАРСЬКА.



ВИПУСКНИКИ – НАША ГОРДІСТЬ!

## ДИРЕКТОР ДЕРЖАВНОГО ПІДПРИЄМСТВА «УКРАЇНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ЦЕНТР МІЖНАРОДНОЇ ОСВІТИ» ОЛЕНА ШАПОВАЛОВА: «Я ПИШАЮСЯ ТИМ, ЩО СВІЙ ШЛЯХ У ВИЩІЙ ОСВІТІ РОЗПОЧАЛА САМЕ З КАРАЗІНСЬКОГО УНІВЕРСИТЕТУ»



«Чим може пишатися Харківський університет імені В.Н.Каразіна за свою 220-річну історію?», – традиційне запитання з нагоди ювілею університету надсилаємо каразінцям. Директор державного підприємства «Український державний центр

міжнародної освіти» **Олена Шаповалова:**

– Найперше, що спадає на думку при згадці Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна – це його унікальна

атмосфера. Демократична, вільна, патріотична і молодіжно-запальна. Цього не змінила навіть війна. Університет, що знаходиться за кілька десятків кілометрів від лінії бойових дій, вирує студентським життям. За 220 років свого існування університет пережив чимало трагічних і славетних подій. Проте завжди залишався на вістрі наукової думки та новітніх ідей. З його аудиторій почали своє сходження десятки всесвітньо відомих вчених. Цей університет унікальний не лише у порівнянні з вітчизняними закладами вищої освіти. Він унікальний навіть за світовими мірками. Не кожен класичний університет у світі може похизуватися тим, що у ньому навчалися і працювали троє Нобелівських лауреатів, величезною бібліотекою з архівом рідкісних видань і рукописів, астрономічною обсерваторією, кількома музеями та найстарішим ботанічним садом в країні.

Саме завдяки таким величезним надбанням університет цілком органічно влився в світове наукове співтовариство: співпрацює з численними іноземними партнерами, університетами, надає можливість студентам отримувати подвійні дипломи, підтримує у своїх стінах діалог культур, залишаючись одним з лідерів за кількістю іноземних студентів.

Я пишаюся тим, що свій шлях у вищій освіті розпочала саме з Каразінського університету. Бажаю кожному відчувати цю неймовірну атмосферу науки і виру студентського життя!

А ЯКИЙ У ВАС ДЕКАН?

## «БАЧУ БІОЛОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ МАЙБУТНЬОГО ЯК ПОТУЖНИЙ ЦЕНТР ОСВІТИ, НАУКИ ТА ПЕДАГОГІЧНОЇ ПІДГОТОВКИ НЕ ЛИШЕ ДЛЯ НАШОГО РЕГІОНУ, А Й ДЛЯ ВСІЄЇ КРАЇНИ», – ІНТЕРВ'Ю З ДЕКАНОМ БІОЛОГІЧНОГО ФАКУЛЬТЕТУ ЮРІЄМ ГАМУЛЕЮ

*Біологічний факультет – один із ключових осередків науки в університеті, де поєднуються традиції та інновації, фундаментальні дослідження та сучасні виклики. Як факультет живе та розвивається сьогодні? Які виклики постають перед його керівництвом? І яким його бачать у майбутньому? Про це ми говоримо з деканом біологічного факультету, кандидатом біологічних наук, доцентом Юрієм ГАМУЛЕЮ.*

**– Юрію Гарійовичу, пам'ятасте свій перший день у Каразінському університеті? Чи уявляли тоді, що станете деканом біофаку?**

*– Моє знайомство з університетом почалося ще до вступу. Колись існувала Школа юного біолога, заняття якої проходили раз на тиждень для учнів 9–10 класів. Ми приходили ввечері, приблизно о п'ятій годині, і саме тоді я вперше відчув атмосферу університету.*

*Я був упевнений, що буду навчатися в Каразінському університеті, але навіть не уявляв, що колись стану деканом. Для нас тодішній декан був майже легендарною фігурою – людиною, яка приходила й читала надзвичайно цікаві лекції. Ми дивилися на неї, як на когось недосяжного.*

*Я ніколи спеціально не прагнув стати деканом. Моя основна діяльність була пов'язана з наукою, гербарієм, дослідженнями. Але життя склалося так, що колектив довірив мені цю відповідальну посаду. Це не був мій свідомий вибір, але я погодився на цей виклик і сьогодні роблю все можливе для розвитку факультету.*



**– Що найскладніше в керуванні факультетом?**

*– Одним із найбільших викликів є узгодження різних вимог та очікувань. З одного боку, є стратегічні завдання, які ставить університет, а з іншого – реальні можливості та ресурси факультету. Важливо знайти баланс між тим, що потрібно робити, і тим, що реально здійснити з наявними ресурсами.*

*Окремий аспект – робота з колективом, адже кожен має свої погляди, підходи та пріоритети. Демократичні традиції університету дозволяють широко обговорювати рішення, що часто є перевагою, бо дає змогу врахувати різні*

*думки. Водночас це може ускладнювати процес ухвалення рішень, коли потрібно діяти швидко та ефективно. Тому одне з головних завдань керівника – знайти компроміс між свободою дискусії та необхідністю ухвалювати конкретні рішення.*

**– Як війна вплинула на керування факультетом?**

*– Я став деканом за пів року до початку війни, і вже тоді стикався з різними викликами. Але війна внесла кардинальні зміни – довелося переглядати підходи до роботи, підвищувати вимоги як до себе, так і до колег. Деякі речі потрібно було робити незалежно від*



## А ЯКИЙ У ВАС ДЕКАН?

того, подобається це чи ні, адже обставини вимагали швидких і рішучих дій. Очевидно, що так, як було раніше, уже не буде.

Водночас наш факультет виявився більш-менш підготовленим до змін, оскільки ще під час пандемії ми активно працювали над дистанційними курсами. Майже з усіх предметів уже були створені онлайн-матеріали, тому перехід на повністю дистанційне навчання пройшов відносно плавно, без серйозних потрясінь. Викладачі та студенти були адаптовані до роботи в онлайн-форматі, що значно полегшило перші місяці після початку війни. Але, звісно, дистанційне навчання у воєнний час має свої виклики, і нам довелося шукати нові підходи, щоб підтримати якість освіти та забезпечити стабільність у непростих умовах.

– Якщо заглянути на 10–20 років уперед, яким ви бачите біологічний факультет? Чи є якісь глобальні мрії щодо його розвитку?

– Біологічний факультет завжди був різноманітним і динамічним, і я сподіваюся, що ця тенденція тільки



посилиться. На кожній кафедрі розвиваються кілька наукових напрямів, і вже зараз студенти мають унікальну можливість навчатися та працювати з викладачами, які є провідними фахівцями не лише в Україні, а й на міжнародному рівні.

За багато років факультет виховав не лише талановитих випускників, а й майбутніх колег. Багато студентів, які ще нещодавно навчалися тут, сьогодні є науковцями, що перевершують своїх наставників у певних сферах досліджень. Це природний процес розвитку: від студента – до дослідника,

від дослідника – до наукової школи.

Також важливий аспект – підготовка вчителів. Чимало наших випускників працюють у школах, і навіть серед останнього випуску вже є ті, хто присвятив себе педагогічній діяльності. Вони формують нові покоління фахівців, передаючи їм сучасні знання та цінності.

Я бачу біологічний факультет майбутнього як потужний центр освіти, науки та педагогічної підготовки не лише для нашого регіону, а й для всієї країни. Вірю, що збережемо свою унікальну атмосферу, розширимо можливості для студентів і викладачів, збільшимо кількість наукових досліджень і міжнародних проєктів. А головне – збережемо дух факультету, який об'єднує людей, захоплених наукою та прагненням змінювати світ.

– А як щодо випускників? Чи можете назвати найвідоміших?

– Біологічний факультет спочатку існував не як окремий підрозділ, а як кафедра природничої історії, відкрита разом з університетом у 1805 році. Згодом вона трансформувалася в сучасну кафедру ботаніки.

Серед найвідоміших випускників варто згадати Іллю Ілліча Мечникова – видатного вченого, лауреата Нобелівської премії, який навчався в нашому університеті.

Якщо говорити про сучасних випускників, то їх дуже багато. Багато



А ЯКИЙ У ВАС ДЕКАН?



хто став професорами, академіками, докторами наук не лише в Україні, а й у Німеччині, Франції, Італії, США та інших країнах.

За понад 200 років існування університету багато його вихованців зробили значний внесок у розвиток науки й освіти. Чимало професорів, які навчалися тут, згодом стали засновниками або активними учасниками формування інших університетів як в Україні, так і за її межами.

– Що б ви сказали першокурснику, який сьогодні заходить на факультет уперше? А що – випускнику, який залишає стіни університету?

– Першокурснику я б сказав: ви зробили важливий крок, вступивши до одного з найвідоміших університетів. Від сьогоднішнього ваш розвиток залежить не лише від викладачів, а й від вашої власної мотивації, зусиль і прагнення

до знань. Викладачі будуть вашими наставниками, допомогатимуть і підтримуватимуть, але головний рушій вашого успіху – це ваша допитливість і наполегливість. Використовуйте всі можливості, які дає університет, не бійтеся пробувати нове та формувати власний професійний шлях.

Випускникам сказати складніше, адже вони вже стали частиною університетської спільноти, яка розглядає студентів не просто як учнів, а як майбутніх колег, фахівців своєї галузі, дослідників, педагогів, загалом професіоналів у своїй сфері. Тому побажав би їм досягати нових висот у науці, освіті чи професійній діяльності, використовувати набуті знання на практиці та залишитися вірними тій академічній культурі, яку вони засвоїли в університеті. І, звісно, завжди пам'ятати, що університет – це не лише навчання, а й спільнота, до якої можна й варто повертатися.

– Чого б ви побажали Каразінському?

– Насамперед – вистояти в цей непростий час, зберегти свої традиції та продовжити розвиватися, попри всі виклики. Важливо відновити освітній процес у повному обсязі, забезпечити умови для якісних наукових досліджень і підтримувати високий рівень викладання.

Окремо хочу побажати Каразінському багато нових абітурієнтів – мотивованих, талановитих, амбітних, які оберуть університет як один із найкращих в Україні. Адже саме студенти – це майбутнє університету, яке визначає його розвиток і вплив на освітній та науковий простір країни.

Анастасія ОДИНЕЦЬ.



УНІВЕРСИТЕТСЬКИЙ ЮВІЛЕЙ

## «З НАДІЄЮ ТА ЛЮБОВ'Ю В СЕРЦІ», – ІНТЕРВ'Ю З ДЕКАНОМ НАДІЄЮ КРЕЙДУН ДО 25-РІЧЧЯ ФАКУЛЬТЕТУ ПСИХОЛОГІЇ

*«Мое життя – це університет. Усе, що стосується його, настільки близьке до мого серця, що є враження, наче мені з Каразінським виповнилося 220 років. Коли йду на роботу, то знаю, що там завжди на мене чекає щось нове. Це дійсно подарунок долі», – говорить Надія Петрівна, декан факультету психології. У нашій розмові ми торкнулися життя Каразінських психологів, планів факультету та розробок нової освітньої програми. Це розмова про мрії, сили та оптимізм попри все!*

**– Чим живе факультет психології сьогодні?**

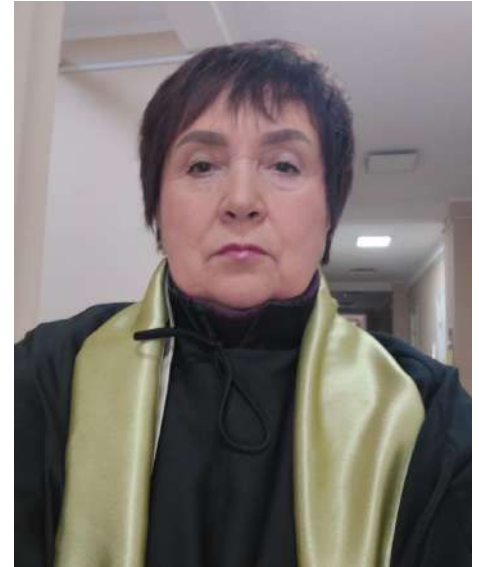
*– Зараз живемо подіями, які пов'язані з річницею існування нашого університету. Каразінський називають «серцем і душою» міста, а це багато до чого зобов'язує. Університет – це, безумовно, історія великої освіти та сучасного підходу до її проблематики. Який би часовий проміжок історії Каразінського ми б не розглядали, університет дійсно завжди був сучасним. І зараз також розуміємо, що всі наші дії націлені на майбутнє України, психології та освіти. Хоча вже давно перебуваємо в стані дистанційки, кожного дня з'являються нові виклики. Але я знаю, що все вирішується, і вирішується гідними людьми, які творять оцю саму «душу» університету та Харкова.*

*Нашу альма-матер називають незламною, залізобетонною, і ці слова стосуються всіх, хто зараз є частиною великої*

*каразінської родини, де б ми не були: чи в серці міста, чи далеко за його межами. Зараз минула сесія, попереду чекає новий семестр, нові завдання стосовно набору абітурієнтів, продовження наукових досліджень, відкриття нових горизонтів тощо. Мені здається, начебто робимо все те, що й робили завжди: навчали студентів, формували їх як особистостей та професіоналів.*

*Ми завжди займалися науками, але кожний час ставить перед нами нові завдання. Розуміємо, як багато сподівань на сучасну психологію, тому допомагаємо і студентам, і харків'янам, і вимушеним переселенцям, що опинилися в нашому гуртожитку. Також розуміємо, що все те, що робимо, має «марку» Каразінського. Воно водночас і зобов'язує бути на високому рівні, і робить тебе причетним до досягнень, здобутих в університеті. Коли чую, які в нас захищають роботи, коли бачу, скільки наших здобувачів освіти отримують стипендій всеукраїнського рівня та різноманітні нагороди, то відчуваю велику гордість! Усе це зобов'язує бути гідним.*

*Окремо хочу сказати, що 2025 рік – це рік 25-річчя факультету. Пам'ятаю, як ми дізналися про рішення міністерства започаткувати в нас перший в Україні самостійний факультет психології, що відбулося за ініціативою Віля Савбановича Бакірова. Для мене це як знак поваги до усесвітньо відомої харківської*



*школи, адже на основі досліджень її фахівців формувалася методологія тогочасної психології. Накопичено багато досліджень, що були пов'язані з аналізом когнітивної сфери нашої особистості, зокрема в галузі психології пам'яті, мислення, педагогічної психології. Дуже велика кількість досліджень, що вивчали вікові особливості розвитку в різноманітних соціальних сферах і прояви її існування, проблематика психології індивідуального досвіду, що це таке, як він формується, від чого він залежить та як людина може його проявляти. Коли розпочав свою роботу наш факультет, були важливі дослідження в галузі етнопсихології та дослідження, що стосуються проєктологічної поведінки особистості, проблематики, пов'язаної з психологією бізнесу, психологією реклами, політичної психології, психології пропаганди.*

*Взагалі, коли йдеться про психологію, неможливо сказати, що ти її знаєш. Безумовно, ми щось таки знаємо, але кожна індивідуальність – це завжди щось цікаве. Тому наша наука – це постійний розвиток, занурення в нові сфери, та нові проблеми, на які відгукуємося. Окрім того, можемо сказати, що факультет дуже активно бере участь у реалізації проєкту ментального здоров'я «Ти як?». Навчаємо*



## УНІВЕРСИТЕТСЬКИЙ ЮВІЛЕЙ

основ надання першої психологічної допомоги, проводимо роботу в наших гуртожитках, де зараз є внутрішньо переміщені особи. Багатьох спіткала втрата близьких, житла, тому ми з ними працюємо, намагаємося надати основи знань про те, як вони можуть допомогти самі собі.

**– За 25 років факультет має велику кількість досягнень, але все ж таки, які надбання ви б виділили, як найголовніші?**

– Велика кількість кандидатів і докторів наук, опублікованих статей, монографій, підручників, публікацій в наукометричних виданнях, яких з кожним роком стає все більше та більше. Зі 100 людей наш факультет виріс майже до 800. Це велике надбання! Я сама є свідком того, як люди ззовні ставляться до нашого факультету, і втримати цю марку дуже важко.

Наш університет поважають, і я б хотіла наголосити на цінності командної роботи. Каразінці – це команда людей, які розуміють, як віддано працювати в університеті на користь суспільства. Дуже пишаюся своїми колегами та студентами, бо зростання факультету потребує великої роботи. Нещодавно ми випустили 76 магістрів. Коли ти бачиш, на які теми захищають роботи, як студенти намагаються бути на часі та як розуміють сучасність проблематики – це ні з чим не порівняти.

**– Якими словами ви б описали своїх студентів?**

– Найкращі! Найзацікавленіші! Найкреативніші! Усе позитивне з префіксом «най». А головне найулюбленіші. Коли вони стають нашими студентами, то відразу кажуть, що вони найкращі, бо наші.



**– Які плани та першочергові завдання стоять перед колективом факультету у 2025?**

– Починаємо рік із приємного: зі святкування 25-річчя факультету. Далі робота, яка пов'язана з нашою соціальною користю. Зараз психологія має значний попит, тому в планах маємо створення центру ментального здоров'я на базі університету, окремо від нашої психологічної служби. Хочемо, щоб там працювали наші студенти, які будуть використовувати здобуті знання. Наприклад, першокурсники ще не можуть повністю консультувати, але вони вже в змозі проводити діагностику.

Також плануємо відкриття нової спеціалізації стосовно соціально-психологічної адаптації, тому що розуміємо час, у якому живемо, та його вимоги. Окрім цього всього, уже готуємося до набору нових студентів, відкриваємо короткотермінові програми для старшокласників і випускників. Це буде те, що робитимемо «для тебе і про тебе», щоб вони могли подивитися на себе очима психолога. Розглядаємо питання підвищення кваліфікації працівників освіти стосовно першої психологічної допомоги. Також активно працюємо в колаборації з UNICEF, намагаємося розширювати міжнародні контакти, зокрема це спільна

наукова конференція з представниками Польщі.

Ще активно співпрацюємо з ГО. Плануємо відкрити школу волонтерів, де будемо розглядати психологічний аспект їхньої роботи. Також продовжуватимемо роботу з дітьми в гуртожитку, де працюють наші студенти. Знаєте, кожен день буде нам дарувати нові проблеми, у цьому я точно впевнена. Але, безумовно, будемо знаходити шляхи їх вирішення.

**– Яку пораду ви б дали молодому поколінню студентів?**

– Я б сказала, що попри всі негаразди, необхідно мріяти. Людина розвивається, коли вона хоч якось ставиться до образу свого майбутнього. Незважаючи ні на що, треба мріяти. Якщо ти мрієш, хоч якось знаєш, чого хочеш і куди рухаєшся. Мрія може поступово модифікуватися, але вона повинна бути, попри все. Мріяти й бачити себе в майбутньому – це дуже важливо. Ще скажу те, що не можна забувати: студентство – один з найкращих етапів у житті. Мені здається, що кожен день хороший, але саме студентство гарне тим, що ти формуєш у собі людину, якою станеш у майбутньому. Людиною, яка буде не тільки поглинати знання, а й реалізувати свій потенціал, будувати той світ, який вона хоче бачити. Коли чую цифри, скільки першокурсників ми набрали в цьому році, то мене пронизує велика гордість за свою альма-матер. Напевно, щодня дякую долі, що вона мене сюди привела. Людина, що потрапляє в наш університет, стає каразінцем на все життя. Не даремно ж нас називають серцем Харкова.

Меланія РИБАЛКО.



ВИПУСКНИКИ – НАША ГОРДІСТЬ!

## АНТОН ВОРОБІЙОВ: ПРИКЛАД АКТИВНОСТІ, НАПОЛЕГЛИВОСТІ ТА ЛЮБОВІ ДО УНІВЕРСИТЕТУ

До Дня студентів 2024 року міський голова Ігор Терехов відзначив кращих студентів грамотами. Серед найкращих студентів Харківщини й наша гордість – Антон Воробійов.

*«Для мене ця нагорода є символом правильного руху та поштовхом до нових звершень», – розповідає Антон Воробійов, випускник історичного факультету, який також навчається на базі банківського інституту Каразінського університету. Його багаторічна діяльність у межах університетської спільноти також здобула визнання як одного з кращих випускників-магістрів університету.*

**– Антоне, розкажіть, будь ласка, про своє найголовніше досягнення, яке привело вас до відзнаки на Дні студента.**

*– Якщо чесно, то якогось головного великого досягнення не маю. Ця нагорода – це тривала робота над різноманітними проєктами, які сприяли розвитку університету. Серед таких проєктів – школи вихідного дня для школярів в Каразінському університеті, організація та проведення різноманітних культурно-освітніх заходів на різну тематику, зокрема від розважальних заходів до тих, що сприяють національно-патріотичному вихованню, започаткування в університеті*



*дебатного клубу тощо. Окрім цього, мені вдається поєднувати роботу з навчанням на двох зовсім протилежних факультетах паралельно. Тому я вважаю, що ця нагорода була саме результатом тривалого процесу роботи на користь університетської спільноти.*

**– Що для вас означає ця нагорода?**

*– Для мене ця нагорода є поштовхом*

*рухатися далі в тому напрямі, який обрав для себе. Це робота задля розвитку освіти та науки України, особливо в межах діяльності Каразінського університету. Вона стала символом правильності обраного руху, проміжним успіхом на великому шляху до мети, красивим подарунком, можливістю представити свій університет та інститут серед студентів та спільноти міста, показавши їм рівень нашої роботи.*

**– На вашу думку, як це вплине на ваше майбутнє?**

*Думаю, що ця нагорода не вплине на моє майбутнє. Як колись сказала геній української літератури Ліна Васиївна, ці нагороди – це «політична біжутерія», яка є тимчасовою. Якщо людина після отримання нагороди зупиниться на своєму шляху та перестане рухатися вперед, то сенс цієї нагороди втрачено. Тому для мого майбутнього вона лише є своєчасним підтвердженням правильності руху.*

**– Що мотивує вас бути активним і наполегливо працювати?**

*– Після проведеної роботи, особливо з*



## ВИПУСКНИКИ – НАША ГОРДІСТЬ!

суспільством, важливо отримувати та бачити фідбек. Оскільки займаюся роботою зі школярами, то їхнє захоплення, бажання продовжувати працювати, емоції і є головною мотивацією. Так і з іншими проєктами. Коли отримуєш у відповідь позитивну, а інколи й негативну відповідь, то це стає твоєю мотивацією надалі продовжувати. Окрім цього, бачу, що моя робота, допомагає. Ініціативи зараз є вкрай важливими та потрібними задля відновлення та розвитку університету, міста та громади. Розуміння цієї користі також додає натхнення та мотивації. Також є мрія, до якої потрібно йти та яку потрібно реалізовувати. Це все мотивує бути активним і наполегливо працювати.

**– Чи є викладач або куратор, який надихає?**

– Так, для мене такий викладач – це доцент та проректор університету Анатолій Валерійович Бабічев, який є моїм наставником та вчителем, який своїм прикладом та своєю любов'ю до університету надихає робити впевнені кроки вперед. Багато того, що я вмів та

знаю, було отримано саме завдяки йому. Для мене він є прикладом дотримання принципів, введення комунікації, започаткування та реалізації проєктів, адаптації під виклики сьогодення та збереження свої справи. Коли маєш в оточенні таку людину, набагато легше йти вперед, не боятися робити помилки та починати нові кроки.

**– Які плани на майбутнє після завершення університету?**

– Я вже зазначав, мої плани на майбутнє пов'язані з роботою в галузі освіти та науки. Ця галузь наразі є проблемою та потребує кропіткої роботи. У повоєнному відновленні для подальшого розвитку держави маємо модернізувати наявну систему освіти. Є багато ініціатив, думок, можливих проєктів, які можна буде реалізувати в майбутньому.

**– Яку пораду ви дали б студентам, які хочуть досягти успіху?**

– Найголовніша порада – не боятися. Не боятися провалу, осуду, невдачі, ліні та людей, не боятися бути собою та

не боятися мріяти. Якщо позбутися страху та обрати собі мету, то можна піднятися на будь-який Олімп успіху. Буде важко та складно, але це плата за ваш майбутній успіх, за вашу реалізовану мрію. Якщо позбутися страху та ввести цю інвестицію, то все буде чудово. Вірте в себе та вірте у своє майбутнє!

**– Що, на вашу думку, робить Каразінський університет особливим?**

– Я можу кілька годин поспіль розказувати, наскільки особливий Каразінський університет. Це унікальне місце з багаторічними традиціями та школами, які пройшли не одне випробування часом. Воно пройшло і вогонь, і воду, і війну, і мир, і окупацію, і кризу. Воно завжди зберігало те, що було найдорожчим для нього – це університетські люди, велика каразінська родина. Сила, цінності та любов цих людей і визначають головну особливість Каразінського університету. Університет – це люди.

Софія ШУЛЬГА,  
студентка.



## ФІЗИКА ЯК ВИКЛИК І НАТХНЕННЯ: ІНТЕРВ'Ю ЗІ СТАНІСЛАВОМ СЕВІДОВИМ – СТИПЕНДІАТОМ, ЯКИЙ МРІЄ ЗМІНИТИ СВІТ

Розумна молодь – це безперечна гордість Каразінського університету та всього Харкова. Студенти, які поєднують відданість науці, прагнення до розвитку та високий рівень інтелектуальних досягнень, формують майбутнє нашої країни. Сьогодні ми маємо честь поспілкуватися зі студентом I курсу фізичного факультету Каразінського університету Станіславом Севідовим, який нещодавно став лауреатом стипендії Харківського міського голови «Обдарованість» для дітей та молоді. Ця нагорода є підтвердженням його високого потенціалу та амбіцій, які він готовий реалізувати у світі науки. Станіслав поділиться своїми поглядами на науку, мотивацію, цілі та принципи, які визначають його життєвий шлях.

**– Станіславе, вітаємо вас з нагородою! Давайте почнемо з найголовнішого – що стало для вас найважливішою мотивацією отримати цю стипендію?**

– Отримання цієї стипендії стало для мене не лише визнанням моєї роботи, а й важливим кроком на шляху досягнення професійних цілей. Це підтвердження того, що мої зусилля, час, вкладений у навчання та дослідження, мають значення. Та найголовніше – це ще один стимул не зупинятися на досягнутому, а рухатися вперед.

**– Як ви відреагували, коли дізналися, що вас нагороджено? Чи очікували цього?**

– Коли я дізнався, що мене нагороджено, перша реакція була радше здивуванням, ніж передчуттям тріумфу. З одного боку, я розумів, що доклав максимум зусиль і мав усі шанси отримати стипендію, але з іншого – конкуренція завжди сильна, і не можна бути впевненим на 100%. Однак після першої хвилі емоцій я відчув глибоке задоволення – це був момент, коли стало ясно, що всі старання і безсонні ночі над науковими проектами були того варті.

**– А чому саме фізичний факультет? Чи можете ви пригадати момент, коли**

**зрозуміли, що фізика – це ваше?**

– Фізика завжди була для мене більше, ніж просто шкільний предмет – вона давала відповіді на запитання, які цікавили мене з дитинства. Я пам'ятаю момент, який остаточно переконав мене у виборі: на одному з уроків я вперше почув про квантову механіку. Те, що реальність на найменшому рівні працює за принципами, які суперечать нашій інтуїції, вразило мене настільки, що я почав самостійно шукати більше інформації. Тоді я зрозумів, що хочу не просто вивчати фізику, а й робити власні відкриття.

**– Як ви уявляєте своє майбутнє у фізиці? Хотіли б працювати в академічній сфері, займатися прикладними дослідженнями чи, можливо, щось інше?**

– Я бачу себе в прикладних дослідженнях, де фундаментальна наука поєднується з інженерією. Особливо мене цікавить розробка нових матеріалів та їх застосування в енергетиці, електроніці та медицині. Світ зараз стрімко змінюється, і саме фізика дає змогу створювати технології, які покращують життя людей. Проте я не виключаю можливості викладання – мені завжди подобалося ділитися знаннями, пояснювати складні речі просто. Можливо, у майбутньому я знайду баланс між науковими дослідженнями та викладацькою діяльністю.

**– Чи є у вас хобі, які допомагають відновлювати сили після навчання?**

– Так, і я вважаю, що хобі – це важливий спосіб підтримувати баланс між інтелектуальною роботою та відпочинком. Найбільше мені допомагають подорожі, особливо на мотоциклі. Вони дають можливість відключитися від буденних справ, побути наодинці з думками та відчувати справжню свободу. Крім того, я захоплююся музикою та мистецтвом, це дозволяє емоційно перезавантажитися.



**– Які принципи або цінності є для вас головними у житті?**

– Найголовніші для мене – це чесність, допитливість та прагнення до розвитку. Я вважаю, що людина має бути чесною перед собою і перед іншими, бо без цього неможливо побудувати ні міцні стосунки, ні успішну кар'єру. Допитливість – це те, що рухає науку вперед, змушує шукати відповіді та ніколи не зупинятися на досягнутому. А постійний розвиток – це необхідність у сучасному світі: неможливо стати професіоналом один раз і назавжди, потрібно весь час вдосконалюватися.

**– Якщо б ви могли зробити одне відкриття, що змінило б світ, що б це було?**

– Я б хотів знайти спосіб реалізації надпровідності за кімнатної температури. Це відкриття могло б революціонізувати енергетику – електрика передавалася б без втрат, що зробило б енергосистеми значно ефективнішими. Крім того, це дозволило б створити абсолютно нові види транспорту – наприклад, швидкісні потяги на магнітній левітації, доступніші і дешевші, ніж ті, що існують зараз. Таке відкриття мало б величезний вплив не тільки на науку, а й на повсякденне життя людей.

ВАЖЛИВІ ПРОЄКТИ

## НА ШЛЯХУ ДО ВІДНОВЛЕННЯ: РЕАБІЛІТАЦІЯ ВЕТЕРАНІВ У ЦЕНТРІ «KARAZIN REHAB»

Реабілітація ветеранів війни та постраждалих від бойових дій – ключовий пріоритет у відновленні України. Одним із прикладів таких зусиль став новий науково-практичний реабілітаційний центр “KARAZIN Rehab”, створений на базі центру ветеранського розвитку Каразінського університету. Про роботу та майбутні плани центру розповідає Тетяна Черидниченко, його директорка.

**– Що спонукало створити науково-практичний реабілітаційний центр “KARAZIN Rehab”?**

– Створення університетської клініки завжди було метою Каразінського університету. І ця мета могла б бути досягнута, але сталася війна, яка внесла свої корективи, зруйнувавши наші приміщення, зруйнувавши наші надбання. Тому зараз усе починаємо спочатку. Університетський науково-практичний реабілітаційний центр “KARAZIN Rehab” – це наша давня мрія. І ось нарешті ми його створили. Це місце, яке має поєднати передові методи реабілітації, наукові дослідження, навчання та практику.

Плануємо, що саме в “KARAZIN Rehab” наші студенти-медики, а в нас цьогоріч була відкрита нова освітня програма з реабілітації, матимуть змогу набувати навички роботи на сучасному реабілітаційному обладнанні. І, так би мовити, одразу в справі, тому що в “KARAZIN Rehab” працюватимуть наші лікарі-реабілітологи, які одночасно надаватимуть допомогу тим, хто її потребує, і навчатимуть студентів.

**– Які категорії людей можуть скористатися послугами “KARAZIN Rehab”?**

– Якщо говоримо про освітні послуги, то це, звісно ж, наші студенти, лікарі, які проходять підвищення кваліфікації на базі Каразінського університету. А якщо ми говоримо про реабілітацію, то це ветерани війни, члени їхніх сімей, особи, які постраждали внаслідок воєнних дій, а



також люди з інвалідністю, походження якої не пов'язане з війною.

**– Як вдалося залучити міжнародних партнерів, зокрема UNDP, Європейський Союз та уряд Нідерландів, до реалізації цього проєкту?**

– У кінці травня 2024 року відбулася мережева зустріч центрів ветеранського розвитку в Києві. Ця зустріч мала на меті підтримку та розширення можливостей ветеранів та членів їхніх родин. У межах цього заходу команда Каразінського

університету в складі мене – керівниці центру ветеранського розвитку, панна Анастасія Бабічева – проректора з науково-педагогічної роботи університету, а також пані Інни Мішустіної – фахівчині центру ветеранського розвитку, презентували низку проєктів, спрямованих на інтеграцію ветеранів до цивільного життя, їх соціальну підтримку, реабілітацію тощо.

Серед інших ми презентували наш університетський проєкт “KARAZIN Rehab”, і він здобув перемогу. Ця зустріч була організована спільними зусиллями



## ВАЖЛИВІ ПРОЄКТИ

Міністерства у справах ветеранів України в партнерстві з програмою розвитку ООН (UNDP). Саме там ми виграли грант, коштом якого й відкрили центр.

**– Яку роль у створенні центру відіграла Марина Литовченко? Чи є плани на подальшу співпрацю?**

– Родзинкою “KARAZIN Rehab” є підвісна система “REDCORD”, яку ми закупили та встановили. Це сертифіковане медичне обладнання для лікування хребта, суглобів і комплексної реабілітації за норвезькими методиками системи Neuras. Це дуже класне обладнання, але, на жаль, дуже коштовне. Ми вирішили придбати лише підвісну частину за гроші гранту. Пані Марина Литовченко, наша випускниця соціологічного факультету і призерка Паралімпійських ігор, коли дізналася про це, вирішила допомогти. Вона запропонувала докупити стіл, за що ми їй дуже вдячні. Так на відкритті “KARAZIN Rehab” у нас уже була повна установка “REDCORD”.

**– Які наступні кроки розвитку центру?**

– Хочемо розширювати наш центр. На сьогодні він зовсім невеличкий, але там зібрані всі необхідні тренажери для відновлення навичок ходьби, функціонування суглобів, хребта. Плануємо залучити ще більше фахівців для реабілітації, а також розширювати надання послуг для цивільного населення, ветеранів, їхніх родин та інших людей, які постраждали внаслідок війни.

**– Що вас надихає у вашій роботі як директорки центру?**

– Мене надихає бачити, як наші соціально значущі проєкти стають важливими для людей. Надихає розуміння: те, що ми робимо, справді потрібно й допомагає людям вижити, реабілітуватися, налаштуватися на нове життя. Особливо надихає віра в перемогу. Віра в те, що скоро це все закінчиться, і наші фахівці-реабілітологи зможуть допомагати нашим воїнам, які після перемоги стануть ветеранами.

Софія ШУЛЬГА, студентка.



ЕКСКЛЮЗИВНЕ ІНТЕРВ'Ю

## КЛАСИКА ПІД ЧАС ВІЙНИ: KARAZIN ORCHESTRA

2024 рік приніс безліч викликів для функціонування культурної сфери загалом і музичної зокрема. Які труднощі, постали перед учасниками колективу Karazin Orchestra у творчій діяльності, поговоримо з диригентом Тетяною Богатирьовою:

– Так, день 24 лютого 2022 року розділив життя українців на «до» та «після». І наші, зокрема. Добою раніше, 23 лютого в нас була репетиція у великій залі – готувалися до запису відеокліпу. Тоді ж відбувся довгоочікуваний переїзд у власний клас. Ніхто не думав, що музика знову зазвучить тільки у листопаді 2023 року. Для нас це був важливий крок, оскільки він демонструє нашу єдність, незламність та жагу до мистецтва.

На початку відновлення ми зітхнулися з низкою складнощів. Деякі стандартні: брак часу для занять, зміна смаків та вподобань, рівень виконавської майстерності тощо. А деякі нові, що виникли внаслідок війни: емоційне виснаження, професійне вигорання, зниження концентрації уваги, і загалом – обстріли міста та області.

– Зміни у зв'язку з реагуванням на ці виклики є неминучими, у чому вони полягають? Як ваш колектив адаптував свою діяльність до нинішніх реалій, і що транслюєте суспільству через музику?

– Наш колектив зазнав значних змін. Через агресію росії значна більшість попередніх учасників колективу поїхали з міста. Тому на момент листопада 2023 року змогли прийти тільки троє оркестрантів. Нам довелося мало не з початку торувати свій шлях: набір музикантів, створення нового репертуару, зміна інструментального складу оркестру, зменшення кількості репетицій. Також репетиційний процес може перерватися, навіть скасуватися через обстріли або відсутність електропостачання.

Теперішні обставини, у яких ми всі перебуваємо, вимагають мобільності та швидкого ухвалення рішень. Проте ми успішно стали на шлях відновлення й хочемо, щоб суспільство не втрачало

надії. Коли люди об'єднані любов'ю до своєї справи в одному місці й одночасно, це неодмінно даватиме позитивні результати.

– Пані Тетяно, розкажіть, що спонукало вас стати диригентом університетського оркестру, і коли ви розпочали свій шлях у музиці?

– Це, на перший погляд, довга та запутана історія моєї стежі до того, що я полюбила. Але водночас і проста, бо саме так мало статися.

Я займаюся музикою понад 20 років (від 2003 року), але диригування почала вивчати пізніше в Мелітопольському фаховому коледжі культури і мистецтв у 2011 році. Постійно вивчала теорію цього мистецтва, не боялася отримувати будь-яку практику, напрацьовувала диригентську техніку. Зрештою, я потрапила до Каразінського університету, де на момент мого приходу вже існував музичний колектив. Це той випадок, коли просто розуміси: «Ось це воно!» Те відчуття, коли вперше зробила перший аутфакт й оркестранти відгукнулися звуками музики. Тоді завдяки їхній старанності й любові стають кралицями як твор і репетиційний процес, так і сам Karazin Orchestra.

– Що відомо про появу в університеті оркестру, на чому він тоді спеціалізувався, перший репертуар, хто

був засновником?

– Джерела свідчать, що в рік заснування університету в його стінах було відкрито музичний клас, де студенти та інші охочі мали змогу навчатися гри на інструментах. Харківський університет був центром музичної культури Слобожанщини в першій половині XIX століття. Першим викладачем був скрипаль, педагог, композитор, учень Ф. Й. Гайдна, один із фундаторів музичної культури Харкова Іван (Ян) Вітковський. До відкриття університету він написав ораторію, яку виконали музиканти з вісімдесяти осіб. Університет придбав музичні інструменти для складу симфонічного оркестру, пюпітри та відповідну літературу. Також до викладання музичної частини «Вишуканих мистецтв» (до яких також належали живопис, архітектура й поезія), долучалися І. Лозинський, Й. Шад, С. Неметц. Університетський оркестр виконував симфонії, ораторії, концерти, варіації та увертюри українських та закордонних композиторів. Репертуар, кількість музикантів, різноманітність інструментів та регулярні концерти свідчать про високий рівень підготовки оркестру. Усе вищевказане дає право вважати, що на той час, коли ще не існувало спеціальних музичних закладів освіти, Харківський університет був могутнім фактором зростання та культурного розвитку суспільства не тільки науковій сфері, а й музичній.



Фото: Олег АЛИМОВ.

ЕКСКЛЮЗИВНЕ ІНТЕРВ'Ю

– Хто сьогодні складає колектив студентського оркестру? Яку основу становить ваш сучасний репертуар?

– Так склалося, що з самого відкриття музичного класу у 1805 році, до складу оркестру залучали всіх охочих. Ми продовжуємо цю традицію. З самого початку існування Karazin Orchestra його учасниками були не тільки каразінці. Маємо за мету підтримати охочих в їхньому бажанні зростати, розвиватися, мати більше практики, розширювати світогляд, бути в колі однодумців, цікавитися музикою та всім, що з нею пов'язане, долучатися до мистецького життя не тільки зі сторони глядача, а й зі сцени.

На сьогодні наш оновлений репертуар охоплює не малий часовий проміжок: від бароко до сьогодення. Намагаємося урізноманітнити програму, аби ознайомити оркестрантів та слухачів з різними за стилем і жанром композиціями.

– Хто може стати учасником, досягнути до складу каразінського оркестру? Напевне, треба мати ідеальний слух.

– Це один із найпоширеніших мітів. Поняття «ідеалу» досить-таки мінливе, і кожен розуміє його по-своєму. Музикальний слух – це навичка, котра набувається шляхом невпинної та кропіткої праці. Тому не треба мати ідеальний слух, щоб бути учасником оркестру. Але значно полегшить процес адаптації в оркестрову спільноту, якщо все ж будуть базові знання та вміння. Так, до нас приходять люди, які вже знають, вміють і практикують. Але також до нас приходять навчитися. І навчаються всі,



Фото: Вікторія ЯКИМЕНКО.

навіть диригент.

– Наскільки важливо регулярно відвідувати репетиції?

– Це один із ключових моментів в колективі. Оскільки є поняття «відчуття ансамблю» (спільного музикування), котре можна досягти тільки разом. Ми маємо чути не окремо кожен інструмент, а їхнє сплетіння в одній композиції. Також на репетиціях вчимо основи теорії музики, правильне звукоутворення та коректну взаємодію зі своїм інструментом, підвищуємо виконавський рівень та вибудовуємо драматургію творів. Усе це – запорука якісного виконання на виступі, а без регулярного відвідування репетицій вищепереліченого не досягти.

– Розкажіть, де ви вже виступали з оркестром останнім часом? Який концерт чи виступ запам'ятався вам найбільше?

– Цінним досвідом, окрім регулярної участі в заходах, конкурсах та фестивалях, можна вважати запис кліпу каверу пісні “Shut” українського гурту “Go-A” за підтримки медіастудії, центру зв'язків з громадськістю та адміністрації Каразінського університету. Окрім тривалої підготовки композиції цілий семестр, сам процес зайняв один день запису аудіо та двох знімальних днів відео на даху північного корпусу Каразінського університету та на даху Держспрому. Для багатьох це був абсолютно новий досвід, але це не вплинуло на результат та враження, які ми отримали. Відео можна переглянути на Youtube та на сторінці оркестру на сайті університету.

– Щоб ви хотіли сказати з нагоди 220-річчя Каразінського університету?

– У Каразінського довга та виняткова історія. Уже 220 років він сяє своєю величиною. Мистецтво інструментального музикування в ньому нерозривно пов'язане з його довгою історією. Пишаємося, що Karazin Orchestra продовжує цю традицію та є його невіддільною частиною.

Вітаємо Каразінський з днем народження та бажаємо стійкості, невпинності, гарних людей, які надихають і є натхненними. Щоб Каразінська спільнота збільшувалася, а здобутки університету примножувалися. І, звичайно ж, бажаємо всім нам Перемоги!

Ліна ТИМАРСЬКА.



АСПІРАНТИ

## ВІД АСПІРАНТА ДО НАУКОВЦЯ: ШЛЯХ ЛАУРЕАТКИ АКАДЕМІЧНОЇ СТИПЕНДІЇ ІМЕНІ М. С. ГРУШЕВСЬКОГО ДАР'І ВЕНГРИН

Лише семеро аспірантів в Україні були відзначені престижною стипендією імені М. С. Грушевського у 2024 році. Серед них – Дар'я Венгрин. Її шлях у науці охоплює дослідження урбанізації, стажування в Університеті Ватерлоо (Канада), а також участь у семінарі НАТО в грудні 2023 року, присвяченому сталому розвитку України. Дар'я доводить, що навіть на складному шляху аспірантського життя можна досягати визнання, якщо працювати з натхненням і наполегливістю.

– Які ваші досягнення відіграли ключову роль у здобутті академічної стипендії?

– Насамперед, ключовим фактором стала академічна успішність. Це, між іншим, нерідко викликає здивування. Я працюю викладачем і завжди говорю своїм студентам, що знання, хоч і є основою, мають знаходити відображення в оцінках та наполегливості. Для іноземних університетів академічні результати – це важливий показник, особливо якщо ви прагнете отримати грант або виграти престижну програму. Окрім цього, значну роль відіграє додаткова наукова діяльність: участь у конференціях, наукових школах, написання статей. Наприклад, у заявці я вказувала, що брала участь у семінарі НАТО і публікувала тези за його результатами. Також мала можливість проводити наукові дослідження в Канаді в межах програми Mitacs Globalink. Не менш важливим є соціальна активність: участь у додаткових заходах, громадських ініціативах та інші паралельні проєкти. Це дозволяє розширювати свій внесок не лише в науку, але й у суспільство загалом.

– Ваші емоції та думки щодо отримання стипендії імені М. С. Грушевського?

– Це стало для мене дуже приємною подією, справжнім визнанням моїх зусиль, важливим показником того, що моя діяльність має значення, її цінують.



Аспірантський шлях досить довгий – чотири роки. Я отримала стипендію на третьому році навчання. Тому ця стипендія стала для мене своєрідним проміжним етапом, який підтвердив, що я на правильному шляху. Вона мотивує продовжувати дослідження та працювати з ще більшою наполегливістю. Це не просто фінансова підтримка, але й емоційний стимул, який допомагає долати виклики аспірантського життя.

– Ви активно займаєтесь дослідженням урбанізаційних процесів в Україні. Чому ця тема для вас важлива?

– На другому курсі я звернулася до свого наукового керівника з бажанням

займатися науковою роботою. Перше запитання, яке я почула: «Що тебе цікавить?» Тоді урбаністика в Україні лише починала активно розвиватися і залишалася недостатньо дослідженою, що викликало в мене особливий інтерес. Як мешканка Харкова я завжди із захопленням спостерігала за тим, як розвивається наше місто. Наприклад, мені було цікаво аналізувати, як змінюється демографія міста через приплив студентів під час навчального року. Відтоді минуло вже понад десять років, тема урбанізації стала незмінним фокусом моєї наукової діяльності. Щороку напрацьовувала нові ідеї та підходи, поступово розширювала свої знання. Урбаністика дозволяє не лише спостерігати, а й пропонувати рішення.

АСПІРАНТИ

– Який досвід, набутий під час досліджень у Канаді та участі в семінарі НАТО, ви вважаєте найбільш цінним для вашої наукової роботи?

– Мені надзвичайно пощастило з професором, яка дала змогу працювати над темою моєї дисертації та досліджувати аспекти, які мені були справді цікаві. Я зосередилася на вивченні міграційних процесів у великих містах, порівнюючи ситуацію в Канаді та Україні. Зокрема, ми аналізували, чому мігранти обирають великі міста як місце проживання. Тема стала особливо актуальною через значний потік українців, які емігрують до Канади, і вимушених переселенців, які знаходять притулок у різних регіонах України. Одним із найбільших плюсів цього проєкту був офлайн-формат. Після довгого періоду онлайн-навчання це було схоже на повернення до студентського життя – новий соціальний досвід, живе спілкування, обговорення.

Щодо семінару НАТО, то мене вразила

його організація. Це був грантовий проєкт за підтримки моєї кафедри та наших міжнародних партнерів, присвячений сучасній ситуації в Україні. Матеріали, які я підготувала для семінару, зокрема виступи та статті, стали важливим доповненням до моєї дисертації. Увесь цей досвід – і навчання за кордоном, і участь у міжнародних проєктах – планую використовувати у своїх подальших наукових дослідженнях.

– Що вас надихає на нові досягнення в науці та житті?

– Сила наполегливості. Моє рішення вступити до аспірантури було цілком усвідомленим. Після закінчення університету я взяла дворічну перерву. Важливим фактором було фінансове питання, але мою мрією завжди залишалася аспірантура. Відчуття внутрішньої сили й впевненості мотивувало мене повернутися до навчання. Усі досягнення – стипендії, міжнародні дослідження, публікації – є

органічним результатом того, що я люблю свою роботу. Наприклад, коли дізналася про стипендію імені М. С. Грушевського, я збрала результати своєї дворічної роботи в аспірантурі, підбила підсумки й подала заявку. У цей момент усвідомила, наскільки важливо працювати над тим, що тебе надихає.

– Які ваші головні цілі після завершення аспірантури?

– Коли вступила до аспірантури, часто чула запитання: «Навіщо це тобі, які перспективи?» Для мене це завжди було не про матеріальні речі, а про мрію, покликання. Зараз працюю старшим викладачем на кафедрі соціально-економічної географії і регіоназнавства імені Костянтина Немця. Це те, що мені справді подобається. Після захисту дисертації планую й надалі залишатися у науці, вдосконалюватися як викладач і дослідник.

Вероніка ХАРЧЕНКО.



БЛАГОДІЙНІСТЬ У ЧАС ВІЙНИ

## КАРАЗІНСЬКИЙ БЛАГОДІЙНИЙ ВЕЧІР – 407 000 ГРИВЕНЬ ДЛЯ ДОПОМОГИ ЗСУ

Підтримка наших Захисників і відновлення традиції щорічних добрих справ 14 січня 2025 року об'єднало каразінську громаду на зимовому благодійному вечорі. Святкова подія проходила в безпечному просторі ХНАТОБ / СХІД ОПЕРА. Мета благодійного вечора – зібрати 220 000 гривень на ремонт карети швидкої допомоги для 113-ї бригади 120-го батальйону. Саме для потреб цієї частини, де служив загиблий студент факультету геології, географії, рекреації та туризму Єгор Шумаєв. Нині там продовжують нести службу наші студенти та випускники. Захід організувала Студентська рада Каразінського університету.

Зимовий благодійний вечір відкрила ректор університету Тетяна Кагановська, відзначивши, що захід є прикладом небайдужості та милосердя нашого суспільства й, зокрема, студентів, чий серця відкриті для тих, хто потребує допомоги.

**Тетяна Кагановська, ректор університету:** «Сьогодні Каразінський зимовий благодійний вечір – це про єдність і згуртованість. Це приклад того, як ми можемо стати частиною великої важливої справи, як можемо допомогти тим, хто боронить нашу країну, бореться за нашу свободу і незалежність, дає нам можливість жити».

Уже в холі я зустріла деканів, керівників та почесних гостей. **Академік НАН України Віль Бакіров, член-кореспондент НАПН України, заслужений діяч**



**науки і техніки України, Президент Соціологічної асоціації України, радник ректора:**

*«Я щасливий з того, що ця традиція попри війну продовжується. На превеликий жаль, війна відібрала в дітей свята, випускні вечори. І те, що ми зараз присутні на такій фантастичній події, як благодійний новорічний вечір – надзвичайно важливо. Тому що попри всі проблеми життя продовжується. Молоді люди мають одягати вечірні вишукані сукні, краватки, долучатися до високої та естетичної культури».*

Великий плюс, що в нашій каразінській команді є знакова для харківського культурного простору людина – **Ігор Тулузов, директор Харківського національного академічного театру опери та балету імені М. В. Лисенка, заслужений діяч мистецтв України:**

*«Саме в такому форматі, як сьогодні, наш колектив організує подію вперше. Звісно, завдяки каразінцям опануємо таку можливість. Загалом на базі театру проходить багато культурних заходів – приблизно дві-три події щодня. Для мене, як для випускника фізичного факультету Каразінського університету, це дуже почесно. Зараз страшенні часи, але молоді люди попри все мають зростати в красі, і в них ніхто не має права забрати ні дитинство, ні молодість. Це дуже красивий і гарний захід. Ми всі насолоджуємося розкішним вечором».*

На святі також побувала і **Ганна Тігенко, директор ННІ екології**, яка висловила свою думку, чи на часі сьогодні святкові заходи та поділилася враженнями:

*«Складне питання, як і час, у якому нам судилось жити. З одного боку, від деяких своїх колег чую – “не на часі бали”. Для цих людей така думка вистраждана, болюча, з особистим корінням... Коли я отримала з рук Софії Панасюк бездоганно зроблене, вишукане запрошення, така думка також промайнула. Потім, уже перед початком, на сходинах театру я побачила наших студентів... Справжніх, юних, схвильованих, святкових... І потім у залі, коли дивилася на молодих людей, які попри всі негаразди (спільні та особисті) створювали свято, у мене на серці, окрім щемливого та болісного відчуття їхнього втраченого студентства, з'явилися повага та шанса до них за їхню силу та стійкість. З'явилася переконаність у тому, що це – “на часі”. Бо в цих*



## БЛАГОДІЙНІСТЬ У ЧАС ВІЙНИ

молодих людей не буде додаткового часу на студентство, юність, життя. Усе відбувається тут і зараз. А щодо сумнівів. Впевнена, що наші воїни виборюють мир задля життя, задля того, щоб ці молоді люди могли відродити нашу країну, і хтось з них зробив до цього перший крок через підготовку до вальсу, знайомство з новими друзями, особисте спілкування в атмосфері емоційного піднесення. Саме це і є Життя. Мені здається, що такий меседж – про те, що життя триває, молодь залишається в Харкові, зберігаючи силу для творчості та майбутнього – має набагато більшу цінність для воїнів ЗСУ, ніж навіть фінансова допомога, яка була зібрана...»

**Директор НДІ астрономії Вадим Кайдаш:**

*«Вечір чудовий, прекрасна промова ректора, великий збір коштів, талановиті студенти, оркестр грандіозний, дивовижні танцюристи, дівчата у вишуканих сукнях – королеви!»*

За лаштунками добродійної знакової події – підготовка, активні тренування, учасники два місяці поспіль відточували складні танцювальні фігури, сценічні виступи.

**Єлизавета Крищун, голова івент-відділу Студради університету, четвертокурсниця економічного факультету:**

*«Вперше за три роки повномасштабного вторгнення ми повернулися до формату, як було раніше. Минулого року вимушені були робити захід у стилі літературного вечора з читанням віршів. Цього разу до основної програми повернули музику, танці, співи, відроджуємо справжню атмосферу класики. Головна наша мета – підтримати ЗСУ. І в цьому нам допомагали адміністрація університету, яка регулярно поновлювала хвилі донатів на факультетах, та спонсори.»*

Відтак вдячні за підтримку нашим партнерам БФ «Волонтерська», які надали нам безпечну платформу для збору коштів, за організацію кейтерінгу – кафе “Some like it hot”. Також у нас є два спонсори – мережа кінотеатрів «Планета кіно», що надала сертифікати на безплатний вхід та “Мето Games”,

компанія, яка займається розробкою ігор, вона надала грудля розіграшу. Ми вирішили залишити гру до наступного заходу, бо зібрали більше, ніж очікували. Основний меседж від студентства – показати, що ми активні та будемо майбутнє разом».

**Софія Панасюк, голова Студентської ради університету зазначила:**

*«У нас була ціль – 220 000 гривень до річниці університету. Але ми зробили більше і зібрали 407 000 гривень! Неймовірно дякую кожному з вас. Наскільки б фізично далеко ми не були одне від одного, каразінська спільнота завжди залишатиметься сильною. Бо тільки разом можемо творити історію.»*

**Ілона Чубка, четвертокурсниця економічного факультету, ведуча заходу:**

*«Взагалі я не мала бути ведучою, це вийшло спонтанно, бо хлопчина, який мав бути ведучим, напередодні захворів. Тому кілька днів я мала посилені репетиції. І ось хвилююсь і радію водночас. Здійснилася моя маленька-велика мрія – мати досвід ведучої. Щаслива, що ми змогли провести бал у такому розкішному приміщенні.»*

**Антон Сердюк, першокурсник економічного факультету, розробляв заставку на екран, анімацію для заходу, знає зсередини деталі організаційного процесу:**

*«Студрада – це великий табір, який працює заради спільної мети. Немає розподілення, що хтось робить більше чи менше. Усі студенти-активісти перетинаються на різних етапах роботи: розробки концепції, закупівлі матеріалів, створення анімації. І*

*коли бачиш результат, масштаб дійства, задоволені та щасливі очі відвідувачів, результати спільної роботи, відчуваєш неймовірно круті емоції!»*

**Майлі Еюбов, четвертокурсник ННІ «Каразінський інститут міжнародних відносин та туристичного бізнесу», називає себе жартома «ветераном» в організації студентських івентів:**

*«Це надихає уже четвертий рік, коли бачиш результати своєї роботи. Неймовірно задоволений своєю командою, тими небайдужими людьми, які зробили це свято! Від організації смаколиків для гостей до оформлення декорацій, анімацій – проведено колосальну роботу, постійну, кропітку, що займала багато часу. Але це того вартє. Ми щиро раді, що досягли такого крутого результату!»*

Благодійний вечір був сповнений дивовижними виступами студентів різних факультетів та інститутів, які вже традиційно виконали вальс і контемп, композиціями університетського оркестру “Karazin Orchestra”, бальним номером від випускників соціологічного факультету Даніїла Фрізюка та Аріни Краснові.

Наприкінці заходу стало відомо, що спільними зусиллями нам вдалося зібрати 407 000 гривень – майже вдвічі більше запланованої суми!

Дякуємо команді Студради за цю надзвичайно потужну ініціативу, а всім донорам і меценатам – за небайдужість. Щира вдячність нашим Захисникам за вільну Україну!

Ліна ТИМАРСЬКА.



ВІДЛУННЯ ІСТОРІЇ

## ТАК ПОЧИНАВСЯ ХАРКІВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ: КІЛЬКА ЦІКАВИХ ФАКТІВ

Згідно з планом Василя Каразіна, для Харківського університету мав бути зведений кампус за межами тогочасного міста (на території сучасного Міського саду імені Тараса Шевченка). Кампус повинен був включити навчальні корпуси, житлові будинки для студентів і професорів, три церкви (православну, католицьку і лютеранську). Передбачалося спорудити також басейни й фонтани. Для тимчасового користування університету виділили палац у центрі Харкова, в якому до цього розміщувалися губернатор і віце-губернатор (тепер тут, на сучасній вул. Університетській, знаходиться ННІ «Українська інженерно-педагогічна академія»). Грандіозний план зі зведення кампусу так і не був реалізований, тому університет працював за «тимчасовою» адресою півтора століття, поки в 1963 році остаточно не переїхав у нове приміщення – до сучасного Головного корпусу.

\*\*\*

Одним із тих, хто допомагав підбирати професорсько-викладацький склад для нового університету, був всесвітньо відомий німецький державний діяч, поет, письменник, мислитель і природодослідник, основоположник німецької літератури Нового часу Йоганн Вольфганг Гете. Пізніше на знак вдячності за допомогу у підборі професорів Й.-В. Гете був обраний Почесним

членом Харківського університету. У відповідь видатний німецький мислитель, який був визнаним знавцем і колекціонером мінералів, надіслав до Харкова у подарунок гранатовий браслет (згідно з європейськими повір'ями, гранати символізують наполегливість і силу, стійкість і відданість). Нині він представлений в експозиції Музею природи Каразінського університету.

\*\*\*

Спеціально до відкриття Харківського університету була створена ораторія. Слова до неї написав професор університету, відомий правознавець Ілля Тимковський. Автором музики став Іван Вітковський – учень Йозефа Гайдна, який у 1804 році переїхав із Відня до Харкова для того, щоб викладати музику і керувати студентським оркестром у новоствореному університеті. Кількість музикантів і хористів, які виконали ораторію на святковому вечорі з нагоди відкриття університету, перевищувала 100 осіб.

\*\*\*

Університет в усі часи гуртував навколо себе неординарних особистостей, які яскраво виявляли себе в науці і суспільному житті. Це повною мірою стосується і перших професорів Харківського університету. Так, фізик, математик і

астроном Йоганн Гут наприкінці XVIII століття першим у світі використав термін «телефон» для позначення акустичної системи. Фізик Афанасій Стойкович (у 1807–1809 і 1811–1813 роках він був ректором університету) опублікував у Харкові першу у світі наукову розвідку, присвячену метеоритам. Іменем ботаніка Франсуа Делавіна ще в 1819 році був названий підрид осоки *Vigna*, численні види якого поширені на східній та західній, північній та південній земних півкулях. На честь філософа Йоганна-Баптиста Шада не тільки названа кафедра на філософському факультеті Каразінського університету, але і споруджений пам'ятник в його рідному селі Мюрсбах у Німеччині.

\*\*\*

У Харківському університеті з перших днів його існування усвідомлювали важливість вивчення корпоративної історії. Так, уже в лютому 1805 року (менше ніж через місяць після урочистого відкриття) університетська Рада доручила професору Іллі Тимковському, який з 1803 року був «правою рукою» Василя Каразіна, очолити роботу з написання історії Харківського університету. Проект передбачав збір і збереження інформації щодо підготовчих клопотів з облаштування нового навчального закладу та опис церемонії його відкриття.





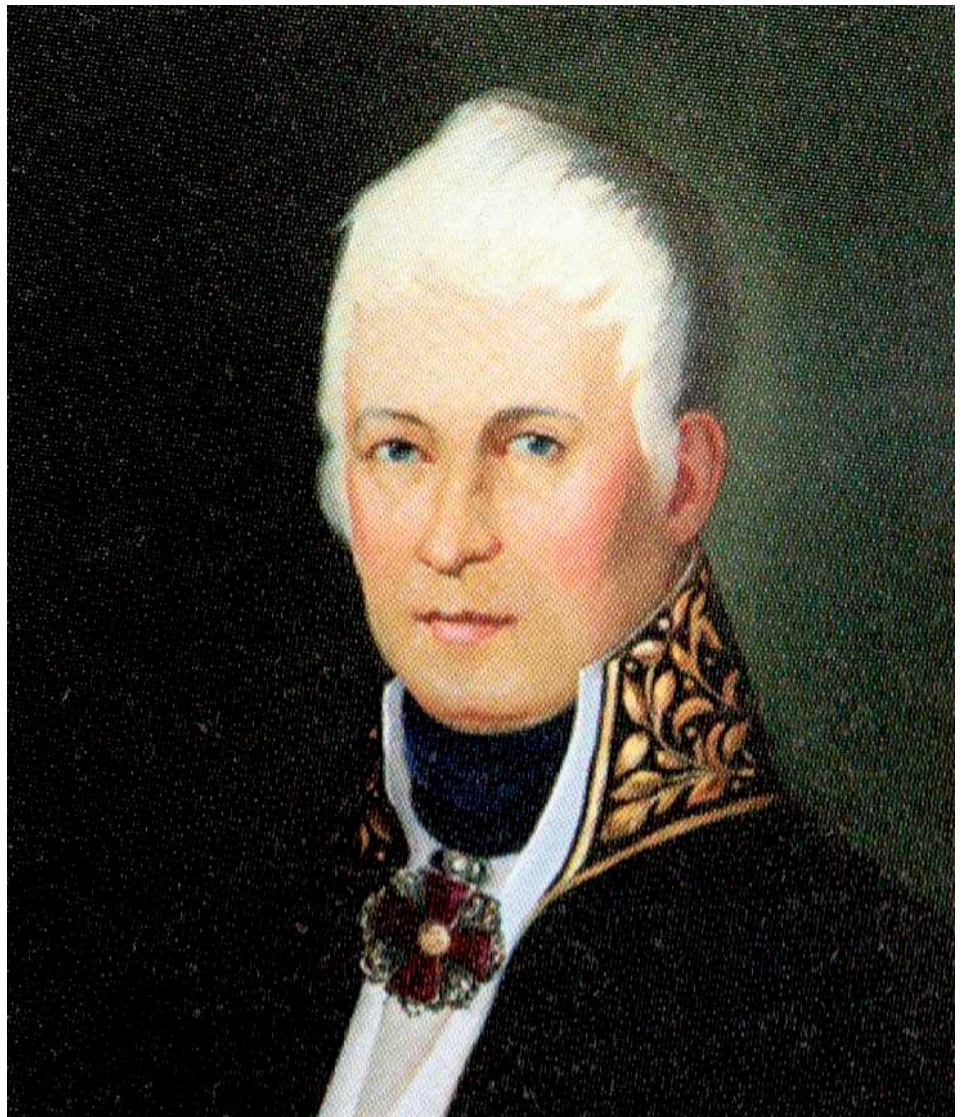
ВІДЛУННЯ ІСТОРІЇ

## ІВАН СТЕПАНОВИЧ РИЖСЬКИЙ – ПЕРШИЙ РЕКТОР ХАРКІВСЬКОГО УНІВЕРСИТЕТУ

Чільне місце в інтелектуальному сонмі Харківського університету початку ХІХ століття належить першому ректору – видатному філологу, академіку Івану Рижському. У своїй актовій доповіді з нагоди відкриття університету він виголосив думку про сприятливий вплив наук і мистецтв на освіченість і моральність. Зокрема, ректор сказав: «Витонченим наукам ми завдячуємо правильним, тонким, набутим смаком у тренуваннях розуму, у рисах моральності, у приємностях життя, словом, в усьому, де ступінь ніжності та розбірливості наших почувань демонструє ступінь нашої освіти». Символічно, що ця ідея пізніше була закарбована в девізі Каразінського університету: «Cognoscere. Docere. Erudire» («Пізнавати. Навчати. Просвіщати»).

Сучасники згадували, що у середовищі студентів і всього університетського співтовариства Іван Степанович Рижський користувався великою повагою – і як викладач, і як людина. Він став одним із тих, хто на багато століть заклав міцний фундамент Харківського університету.

*Ольга ВОВК, кандидат історичних наук, заступниця директора Центру українських студій та краєзнавства імені академіка П. Т. Тронька, викладач кафедри історіографії, джерелознавства та археології.*



*І. І. Алгешитет. Харківський університет. 1833 р.  
Таким бачили університет перші покоління його студентів і викладачів.*